

Вимушені переселенці: стан, проблеми, перспективи

(15 – 21 вересня 2025 р.)

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ.....	3
Центральні органи влади	3
Місьцеве самоврядування	16
ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ	31
Центральні.....	31
Регіональні.....	59
МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	67

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Центр досліджень соціальних комунікацій

Національна юридична бібліотека

**Вимушені переселенці:
стан, проблеми, перспективи
(15.09-21.09.2025 р.)**

Інформаційно-реферативний бюлетень

(Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

Ідентифікатор медіа R30-01101)

Заснований у 2022 р. Видається щотижнево

Укладальник ***А. Березельський***

Відповідальна за випуск ***Н. Іванова***

Адреса редакції:

НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

© Національна бібліотека України імені
В. І. Вернадського, 2025

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Центральні органи влади

15.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/u-kyievi-vidbuvsia-vorkshop-reformuvannia-zhytlovoi-sfery-v-ukraini-zabezpechennia-dostupu-do-nalezhnogo-zhytla-dlia-vsikh>

У Києві відбувся воркшоп «Реформування житлової сфери в Україні: забезпечення доступу до належного житла для всіх»

Воркшоп «Реформування житлової сфери в Україні: забезпечення доступу до належного житла для всіх» відбувся в столиці 15 вересня.

У фокусі обговорень — законодавчі зміни та основні підходи держави до забезпечення людей житлом, розвиток соціального орендного житла, інструменти компенсацій і відновлення, а також впровадження європейських практик енергоефективності та прозорості.

Серед учасників — перша заступниця Міністра Альона Шкрум, заступниця Міністра Наталія Козловська, керівник відділу співпраці Представництва ЄС в Україні Штефан Шльойнінг, заступник Генерального директора DG ENER Європейської комісії, керівник Європейської житлової робочої групи Меттью Болдуїн, а також представники Світового банку, Європейського інвестиційного банку, Банку розвитку Ради Європи, KfW, Фонду енергоефективності, Асоціації міст України та міжнародні експерти.

«Житловий сектор став одним із найбільш постраждалих від війни. Яскравий приклад – Бородянка на Київщині: громада була зруйнована більш як на 70% у перші місяці повномасштабного вторгнення. Але завдяки комплексному підходу – коли разом відновлюються житло, дороги, інженерні мережі та соціальна інфраструктура – населення Бородянки вже перевищує довоєнний рівень. Саме такий комплексний підхід має стати основою відбудови інших постраждалих міст і сіл», — наголосила перша заступниця Міністра розвитку громад та територій України Альона Шкрум, відкриваючи захід.

Під час панельних дискусій учасники обговорили практичну реалізацію житлової реформи: ухвалення в першому читанні рамкового закону про житлову політику, а також запуск пілотних проєктів муніципального соціального житла для ВПО за підтримки Європейського інвестиційного банку та Єврокомісії. Такі проєкти стануть моделлю для масштабування по всій країні.

«Ми не відтворюємо застарілу систему – ми будуємо нову архітектуру житлової політики: системну, інклюзивну й узгоджену з європейськими стандартами. У Парламенті вже ухвалено в першому читанні законопроект “Про основні засади державної житлової політики”, який замінює застарілий механізм черг на житло на сучасний адресний підхід. Це означає, що допомога

надаватиметься тим сім'ям, які справді її потребують, з урахуванням доходів і конкретних життєвих обставин. Закон створює базу для розвитку соціального орендного житла. Наша мета — сформувати стійку систему, яка забезпечить українців доступним і якісним житлом», – підкреслила заступниця Міністра розвитку громад та територій України Наталія Козловська.

Захід організовано Європейським Союзом у межах програми EU STARTER for Housing спільно з Міністерством розвитку громад та територій України.

15.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/derzhmolodzhytlo-otrymalo-mizhnarodnyi-znak-iakosti-vidpovidnist-standartam-iso>

Держмолодьжитло отримало міжнародний «знак якості» – відповідність стандартам ISO

Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву пройшов незалежний аудит і отримав підтвердження відповідності світовим стандартам ISO. Це означає, що робота Фонду є прозорою, безпечною та відповідає міжнародним правилам у сфері захисту інформації та протидії корупції.

Перевірку проводила акредитована компанія Taillorcox (Чехія) у межах програми «Житло для ВПО». За цією програмою понад тисяча родин внутрішньо переміщених осіб придбали нове житло завдяки пільговій іпотеці. Незабаром стартує новий етап програми за фінансування Банку розвитку Ради Європи. Очікується, що ще 1100 родин ВПО зможуть придбати оселю на доступних умовах. Попереду – масштабний відбір серед тих, хто подав заявки на участь у програмі.

Що таке ISO?

ISO – це міжнародна система стандартів, яка діє у понад 160 країнах. Вона допомагає організаціям працювати прозоро й надійно. Сертифікація ISO означає, що:

- послуги стабільні й якісні;
- дані клієнтів захищені;
- партнери можуть довіряти, бо процеси відповідають світовим практикам.

Чому це важливо?

Сертифікація ISO підтверджує: Держмолодьжитло – надійний партнер для міжнародних інституцій. Для внутрішньо переміщених осіб це додаткова гарантія, що програма «Житло для ВПО» реалізується чесно, прозоро і за зрозумілими правилами.

15.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/rozpochynaietsia-realizatsiia-proiektiv-z-vidnovlennia-u-sferi-zhytla-ta-zaliznychnoi-infrastruktury-za-pidtrymky-uriadu-shveitsarii>

Розпочинається реалізація проєктів з відновлення у сфері житла та залізничної інфраструктури за підтримки Уряду Швейцарії

Відбулася зустріч з Делегатом Федеральної ради Швейцарії з питань України, послом Жаком Гербером щодо проєктів з відновлення за підтримки Уряду Швейцарії. З боку Мінрозвитку до зустрічі долучилися Перша заступниця Міністра Альона Шкрум та Заступниця Міністра Марина Денисюк.

Основний фокус зустрічі — обговорення старту впровадження проєктів з відновлення у сферах залізничної інфраструктури та житлового фонду за підтримки Уряду Швейцарії та розширення співпраці. На проєкти, які знаходяться у зоні відповідальності Мінрозвитку, виділено 76 мільйонів швейцарських франків.

«Завдяки впровадженню проєктів за підтримки швейцарських компаній відновлюватиметься критична інфраструктура, створюватимуться робочі місця та нові можливості для громад. Це яскравий приклад того, як міжнародне партнерство перетворюється на реальні зміни для людей», — наголосила Альона Шкрум.

Відтак, у Кременчуці з'явиться новий завод із виробництва кріплень для переходу на Євроколії, а також буде налагоджене виробництво контактних проводів для електрифікації залізниць. У житловій сфері планується будівництво модульних будинків для ВПО у місті Вінниця та у Сумській області і заміна вікон у пошкоджених будинках Харкова та інших прифронтових регіонів.

До Єдиного проєктного портфелю включені відповідні програми, а отже проєкти, підтримані швейцарськими партнерами, можуть реалізовуватись без затримок. Наразі тривають підготовчі процеси, уже у жовтні почнеться впровадження проєктів.

Мінрозвитку розглядає можливість подальшого залучення швейцарських грантів для змішаного фінансування проєктів ППП. Сторони також обговорили співпрацю зі швейцарськими залізничними компаніями та асоціацією Swissrail для розвитку транспортної галузі.

«Ми можемо структурувати наступний конкурс пропозицій для швейцарських компаній навколо критичної інфраструктури та будівництва житла. У нас вже є успішні проєкти, і ми бачимо, що швейцарські компанії зацікавлені у співпраці. Це може стати ключовим напрямом для партнерства», — зазначила Марина Денисюк.

На зустрічі швейцарська сторона представила нову ініціативу Механізму підготовки проєктів (PPF). Основна мета ініціативи — допомогти

місцевим громадам у розробленні проєктної документації у відповідно до визначених напрямів Середньострокового плану.

Проєкт також спрямований на зміцнення фінансових підрозділів громад та покращення їх інституційної спроможності у впровадженні реформи управління публічними інвестиціями.

19.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/stan-evakuatsii-naselennia-iz-pryfrontovyykh-terytorii-na-19-veresnia>

Стан евакуації населення із прифронтових територій на 19 вересня

З прифронтових територій України продовжують евакуйовувати людей у більш безпечні області. Від 1 червня до 19 вересня 2025 року евакуйовано майже 95 тисяч осіб, серед них близько 10,5 тисяч дітей та понад 3,1 тисячі людей з обмеженою мобільністю.

Дані щодо евакуації по областях:

- Донецька область — евакуйовано понад 70,7 тис. людей, з них більше 6,8 тис. дітей та майже 500 маломобільних осіб;
- Дніпропетровська область — евакуйовано понад 14,4 тис. людей, з них майже 2,9 тис. дітей та більше 600 маломобільних осіб;
- Сумська область — евакуйовано понад 2,9 тис. людей, з них більше 300 дітей та понад 700 маломобільних осіб;
- Херсонська область — евакуйовано понад 3,2 тис. людей, з них більше 300 дітей та майже 230 маломобільних осіб;
- Харківська область — евакуйовано понад 2,6 тис. людей, з них більше 80 дітей та понад 1 тис. маломобільних осіб;
- Запорізька область — евакуйовано понад 730 людей, з них більше 80 дітей та майже 20 маломобільних осіб.

Сьогодні в Україні працює 19 транзитних центрів у кількох регіонах. Найбільше їх у Дніпропетровській області — вісім, у тому числі в містах Павлоград, Дніпро та селах Степове і Волоське. П'ять транзитних центрів функціонують у Сумській області, два — у Харківській, три — на Волині, ще один відкрито у Миколаєві для евакуйованих мешканців Херсонщини. Запорізька ОВА розглядає можливість відкриття великого транзитного хабу у Запоріжжі.

У транзитних центрах люди отримують комплексну допомогу: гуманітарну, медичну, психологічну, юридичну та соціальну. Їм допомагають відновити документи, оформити виплати та соціальні послуги, а також отримати фінансову підтримку від держави та гуманітарних організацій.

З початку серпня цього року транзитний пункт у Павлограді прийняв понад 9,5 тис. людей. У Лозовій з 19 серпня пройшло понад 3,5 тисячі осіб, а у Волоському з 23 серпня — більше 1,1 тисяч людей.

Після транзитного центру евакуйовані можуть скористуватися послугами безоплатних місць тимчасового перебування (МТП). Загалом в Україні діє 1 090 МТП, які забезпечують понад 77 тис. ліжко-місць для ВПО. Нині вільними залишаються більше 6 тис. місць. Для осіб з інвалідністю та маломобільного населення створено понад 3,5 тис. місць, з них вільно 92.

Найбільше МТП створено у таких областях як: Дніпропетровська – 130; Закарпатська – 111; Харківська – 78; Кіровоградська 76; Львівська – 68; Полтавська – 64; Чернівецька – 63; Вінницька та Івано-Франківська по 60; Рівненська – 58; Хмельницька – 57.

Евакуація населення відбувається у тісній взаємодії між Державною службою з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією, місцевих громад, волонтерами та міжнародними партнерами. Безпосередньо на прифронтових територіях працюють спеціалізовані підрозділи — групи ДСНС «Фенікс» та Нацполіції «Білий Янгол».

Вони оснащені броньованими машинами, медичними засобами й обладнанням для транспортування людей усіх груп населення. Одночасно Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності спільно з місцевими громадами організовує перевезення маломобільних громадян до лікарень і спеціалізованих закладів одразу після їх евакуації.

Головним завданням залишається забезпечення належних умов проживання для вразливих груп населення та відкриття нових пунктів тимчасового розміщення у безпечніших регіонах країни.

19.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/biudzhets-kontsentruie-resursy-na-vidnovlennizhytla-i-hromad-na-pidtrymtsi-liudei-i-na-stiikosti-krytychnykh-posluh-oleksii-kuleba>

«Бюджет концентрує ресурси на відновленні житла й громад, на підтримці людей і на стійкості критичних послуг», – Олексій Кулеба

Сьогодні у Верховній Раді урядова команда представила проєкт Державного бюджету України на 2026 рік. Документ зберігає головний фокус – посилення обороноздатності та відновлення територіальної цілісності країни.

На програми Міністерства розвитку громад і територій України у 2026 році передбачено 68,4 млрд грн. Із них 41,2 млрд грн становлять видатки держави, а 27,2 млрд грн – фінансування міжнародних партнерів.

«Цей бюджет – це спільна відповідальність перед людьми, які щодня тримають оборону і працюють на благо країни. Ми концентруємо ресурси на відновленні житла й громад, на підтримці людей і на стійкості критичних послуг. Виходимо з того, щоб кожна громада відчула, що держава поруч», – наголосив Віцепрем'єр-міністр з відновлення – Міністр розвитку громад та територій України Олексій Кулеба.

Основні напрями фінансування у 2026 році

- Інфраструктурні проєкти – 22,3 млрд грн.
- Уперше закладається програма публічних інвестицій на 13,7 млрд грн. Решта коштів спрямують на підтримку портів, авіаційної галузі, обслуговування шлюзів, розвиток залізничної інфраструктури та 19 програм спільно з міжнародними фінансовими організаціями у сфері транспорту й муніципальної інфраструктури.
- Утримання автомобільних доріг загального користування – 12,8 млрд грн.
- Виділені кошти через Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України. Олексій Кулеба підкреслив, що цієї суми критично недостатньо, адже потреба галузі складає майже 80 млрд грн на рік: «У великій війні, за умов закритих аеропортів і обмеженої роботи морських портів, дороги – це наша стійка логістика, в тому числі військова. Це евакуаційні шляхи, робота екстрених служб, дороги до школи й лікарні. Ми не можемо допустити, щоб вони стали слабкою ланкою нашої оборони й економіки. Звернувся до народних депутатів із закликом знайти шлях, як закрити цю потребу».
- Комплексне відновлення населених пунктів – 10 млрд грн.
- Це нова програма держави, яку реалізує Агентство відновлення. Її суть у відновленні громад не точково, а одразу за всіма напрямками, включаючи найкращих досвід передових країн, де поєднано сучасні стандарти транспорту, житла, екології, безпеки та цифрових сервісів. Це не тільки відбудова зруйнованого, а створення простору нового рівня життя для людей. Пілотний проєкт вже реалізується зараз в Бородянці.
- Розвиток і відновлення регіонів – 8,2 млрд грн.
- Цьогоріч передбачено 8,2 млрд грн, у тому числі 2 млрд грн від Державного фонду регіонального розвитку. Тут наш фокус незмінний – будемо підтримувати прифронтові громади, разом долати наслідки війни. Через ДФРП пріоритетні проєкти – з будівництва укриттів, відновлення після обстрілів, стабільного проходження опалювального сезону.
- Цьогоріч ми вперше закладаємо суму на компенсацію різниці в тарифах на теплопостачання – це 15,2 млрд грн. Ми не розглядаємо це питання як окрему проблему. А таке, яке має бути вирішене в комплексі – окрім погашення заборгованості, маємо сформувати цілісну політику, яка дозволить громадам інструменти для децентралізованого управління енергетикою.
- На проєкти відновлення житла закладено 6,9 млрд грн. Це компенсації за знищене й пошкоджене майно в межах програми «ЄВідновлення», житлові програми Держмолодьжитла, пільгові кредити та програми для ВПО. Тут додатково працюємо з міжнародними партнерами, щоб закрити потребу у виплатах.

- Енергоефективне відновлення – 2,8 млрд грн. Це підтримка Фонду енергоефективності, модернізація навчальних закладів, лікарень, соціоб'єктів. Також вже є домовленість про майбутнє залучення 2,5 млрд грн на проекти енергоефективності від Єврокомісії та Уряду Німеччини. Це додаткові кошти, які не враховані в цьому проєкті бюджету.

Також на майбутній рік передбачено фінансування Фонду ліквідації наслідків збройної агресії з вилучених російських активів та санкцій. Кошти йтимуть на компенсації за зруйноване житло, завершення розпочатих проєктів і відновлення критичних мереж – води, тепла, електрики.

15.09.2025

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/minsotspolityky-z-upovnovazhenym-z-prav-hromadyan-postrazhdalykh-vnaslidok-zbroynoyi-ahresiyi-proti-ukrayiny-napratsyuvaly-dorozhnyu-kartu-podalshoyi-roboty>

Мінсоцполітики з Уповноваженим з прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України напрацювали дорожню карту подальшої роботи

12 вересня, заступниця міністра соціальної політики, сім'ї та єдності Тетяна Кірієнко провела робочу зустріч з представницею Уповноваженого з прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України Ольгою Алтуніною. Під час робочої наради сторони обговорили питання забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб та законодавчі ініціативи, які необхідно впровадити задля зменшення негативного впливу наслідків переміщення, адаптації та інтеграції людей. Обговорили цілий ряд питань, актуалізувати проблематику і визначити пріоритети співпраці на найближчий період.

“Такі двосторонні робочі зустрічі дають можливість окреслити коло питань, над якими варто працювати та скласти спільну дорожню карту дій, аби забезпечити основоположні права та свободи для людей, які постраждали від бойових дій, враховуючи всі аспекти життєдіяльності», — сказала заступниця міністра.

Тетяна Кірієнко зазначила, що основне на порядку денному — напрацьовані Мінсоцполітики зміни в правові акти, які дозволять врахувати потреби постраждалих від війни та нададуть їм необхідну підтримку. Наступного тижня будуть презентовані зміни, що стосуються підтримки внутрішньо переміщених осіб.

«Наразі працюємо над розробкою законопроекту щодо постраждалих внаслідок збройної агресії рф проти України та напрацьовуємо систему підтримки залежно від потреби людини. Що не менш важливо, розпочали роботу над цифровізацією процесів. Це не лише про зручність для кінцевого споживача, але і безпекова складова громадян», — зазначила Тетяна Кірієнко.

17.09.2025

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України
<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/kabmin-ukhvalyv-nyzku-rishen-yaki-posylyuyut-sotszakhyst-vnutrishno-peremishchenykh-osib>

Кабмін ухвалив низку рішень, які посилюють соцзахист внутрішньо переміщених осіб

17 вересня Кабінет Міністрів України провів виїзне засідання у Сумах. На порядку денному – підтримка вразливих категорій населення, вдосконалення системи соціальних послуг та підвищення ефективності програм допомоги внутрішньо переміщеним особам.

Підтримано ряд постанов для забезпечення прав та посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.

Зокрема, ВПО після евакуації зможуть отримати додатковий медичний догляд у межах експериментального проєкту з оплати довготривалого медсестринського догляду. Мета проєкту – стабілізувати стан здоров'я людей, які вимушено покинули свої домівки та пройшли евакуацію у зв'язку з бойовими діями. Відразу на стабілізаційному пункті ВПО зможуть отримати консультацію медичного працівника. У разі необхідності, евакуйована людина переміщується до одного із медичних закладів, де протягом 30 днів отримує лікування. Протягом цього часу, з людиною працює соціальний фахівець, який проводить індивідуальну оцінку потреб, інформує про всі доступні послуги та допомагає з пошуком житла.

Відтепер ВПО з категорії маломобільних громадян зможуть скористатися новою соціальною послугою проживання, яка допомагає не лише знайти домівку, але й інтегруватися у громаду. Держава передбачила підтримку для надавачів цієї соціальної послуги за рахунок співфінансування з державного та бюджетів територіальних громад, з яких евакуйовано громадян. Надавач послуги не лише забезпечує ВПО з числа маломобільних громадян ліжко-місцем, але й надає допомогу у веденні господарства та самообслуговуванні.

В Україні запрацює новий підхід допомоги родинам у складних життєвих обставинах – базова соціальна допомога. Ця допомога має на меті об'єднати низку існуючих соціальних виплат в єдину систему, спростивши процес їх отримання та зменшивши бюрократію. Розмір базової соціальної допомоги, яка встановлюється рішенням КМУ на календарний рік, передбачається на рівні 4 500 грн. 100 відсотків такої базової величини для уповноваженого представника сім'ї, дітей до 18 років та осіб з інвалідності I та II груп. Іншим – 70 відсотків базової величини.

Також Уряд надасть додаткову одноразову виплату до допомоги на проживання, внутрішньо переміщеним особам, які безперервно працювали протягом шестимісячного періоду. Основна мета підтримки – заохотити до працевлаштування та самозайнятості внутрішньо переміщених осіб працездатного віку. Сума виплати – дві тисячі гривень.

Держава виділяє 1 млрд грн для того, щоб органи місцевого самоврядування побудували, відновили, переобладнали для ВПО житло тимчасового проживання. Важлива умова – все житло має бути пристосоване і для маломобільних категорій населення. Кабмін погодив відповідну субвенцію. Для громад Харківської, Дніпропетровської, Запорізької, Чернігівської, Сумської та Херсонської областей фінансування робіт може здійснюватися у розмірі 100 % за рахунок коштів субвенції. Для усіх інших областей та м. Києва фінансування робіт здійснюється у розмірі не більше 60 % за рахунок коштів субвенції та 40% за рахунок коштів місцевих бюджетів.

ВПО з числа отримувачів пільг або житлових субсидій на всій території України, а саме 32000 домогосподарств, зможуть отримати допомогу з держбюджету на придбання твердого палива. Допомога буде доступна для тих, хто ще не отримав кошти на паливо від міжнародних організацій, зокрема на прифронтових територіях. Середній розмір виплат сягатиме 8 тис грн.

18.09.2025

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/minsotspolityky-spilno-z-brrye-vyznachyly-dorozhnyu-kartu-u-spilnykh-prohramakh-pidtrymky-vpo>

Мінсоцполітики спільно з БРРЄ визначили дорожню карту у спільних програмах підтримки ВПО

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України спільно з Банком розвитку ради Європи впроваджуватимуть програми підтримки внутрішньо переміщених осіб. Під час зустрічі заступниці міністра соціальної політики, сім'ї та єдності Тетяни Кірієнко зі старшим менеджером банку Діаною Берте та представницею організацій в Україні Катериною Елішиєвою сторони обговорили вже реалізовані проєкти та окреслили подальші напрями співпраці.

Тетяна Кірієнко розповіла іноземним колегам, що Кабінет міністрів України вчора підтримав низку постанов, які дозволять втілити комплексний підхід до допомоги внутрішньо переміщених осіб – від моменту евакуації до інтеграції в новій громаді. Зокрема, Мінсоцполітики напрацювало та втілює нові алгоритми допомоги для людей, які входять до категорії маломобільних. Відтепер для них доступне нова медично-соціальна послуга та послуга проживання, де вони не лише мають житло, але і отримують допомогу у веденні господарства.

“Я хотіла б висловити вдячність БРРЄ за послідовну та своєчасну підтримку соціальних ініціатив. Україна значно переорієнтувала соціальну сферу у відповідь на виклики війни. Ми раді знати, що у нас є постійний партнер, який значну увагу зосереджує саме на соціальних питаннях”, – зазначила заступниця міністра.

Представниця БРРЄ Діана Берте сказала, що наразі Банк підтримує відразу п'ять програм в Україні. Однак партнери готові розширювати свої

програми та підтримувати бюджетні ініціативи, особливо якщо вони стосуються допомоги внутрішньо переміщеним особам.

Сторони окреслили подальші проекти, які міг би фінансово підсилити БРРЄ та домовились перейти до практичного втілення співпраці.

Нагадаємо, у липні 2025 року було підписано Рамкову угоду про позику між Україною та Банком розвитку Ради Європи (Проект «Підтримка внутрішньо переміщених осіб в Україні») у розмірі 200 млн євро. Метою Проекту є фінансування бюджетних витрат на підтримку вразливих ВПО, спрямованих на сприяння поступовій інтеграції ВПО у приймаючі громади, з акцентом на наданні цільової соціальної підтримки. Запланована допомога призначена частково покрити витрати, понесені в 2024 та 2025 бюджетних роках відповідно.

17.09.2025

Урядовий портал

<https://www.kmu.gov.ua/news/u-sumakh-vidbulosia-vyizne-zasidannia-uriadu-novi-sotsialni-rishennia-dlia-pidtrymky-vpo-ta-pryfrontovykh-hromad>

У Сумах відбулося виїзне засідання Уряду: нові соціальні рішення для підтримки ВПО та прифронтових громад

Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко повідомила про ухвалені на виїзному засіданні Кабінету Міністрів у Сумах рішення, спрямовані на посилення підтримки внутрішньо переміщених осіб та звільнених з полону.

«Героїчне місто Суми щодня живе під обстрілами, але тримається завдяки Силам Оборони. Тут багато наших людей, яким довелося залишити домівки через небезпеку. Наш обов'язок — зробити все можливе, щоб допомогти їм відновити нормальне життя», — наголосила Юлія Свириденко.

Серед рішень Уряду:

1. Нова послуга для ВПО — медичний догляд.

Люди після евакуації зможуть отримати додаткову медичну консультацію одразу в місці тимчасового проживання ВПО. Така можливість допоможе стабілізувати стан здоров'я людей, які вимушено поїхали через бойові дії. У разі необхідності – протягом 30 днів можна пройти лікування у медичному закладі.

2. Нова соцпослуга проживання для ВПО з категорії маломобільних громадян.

Надавач послуги, який приймає ВПО з числа маломобільних груп, не лише забезпечує ліжко-місцем у місці тимчасового проживання, але й надає допомогу у веденні побуту. Послуга надається у співфінансуванні з державного та бюджетів територіальних громад, з яких евакуйовано громадян.

3. Облаштування житла для тимчасового проживання для ВПО.

Виділили 1 млрд грн субвенцій, щоб органи місцевого самоврядування побудували, відновили, переобладнали помешкання. Важлива умова – все житло має бути пристосоване і для маломобільних категорій населення.

Для Харківської, Дніпропетровської, Запорізької, Сумської, Чернігівської та Херсонської областей — 100 % будівництва чи ремонту буде покриватись за рахунок субвенції, для інших областей не більше 60 % витрат покривається за рахунок субвенції та 40% за рахунок місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

4. Підтримка працевлаштування ВПО.

Уряд надасть додаткову одноразову виплату 2 000 грн до допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, які безперервно працювали протягом шестимісячного періоду.

5. Дрова на зиму для ВПО.

ВПО з числа отримувачів пільг або житлових субсидій на всій території України, які не отримали кошти від міжнародних організацій, зокрема на прифронтових територіях, зможуть придбати тверде паливо на зиму. Середній розмір виплат сягатиме 8 000 грн. На додаткову підтримку зможуть розраховувати 32 000 домогосподарств. Виплати здійснить ПФУ після завершення виплат міжнародними організаціями у листопаді-грудні.

6. Лікування для звільнених з російського ув'язнення цивільних українців.

Відтепер лікування у санаторії за бажанням можна буде проходити у супроводі однієї особи.

7. Спортивний протез отримати легше.

Більше не потрібно бути членом спортивної організації або їхати на змагання, включені до державних або регіональних календарних планів. Відтепер ветерани зможуть отримати спортивний протез без додаткових довідок, як для участі у змаганнях, так і для тренувань чи особистої реабілітації.

8. Розширили «Паунок школяра».

Із 1 жовтня 2025 року витрачати одноразову допомогу можна і на книги.

Крім того, заслухано доповідь начальника Сумської ОВА Олега Григоровича щодо посилення ППО та оборони прифронтових регіонів. Ці питання будуть винесені на окреме тематичне засідання Кабінету Міністрів.

«Попри бойові дії, життя має тривати. Це наші люди та наш бізнес, який ми маємо захищати і підтримувати», — зауважила Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко.

18.09.2025

Урядовий портал

<https://www.kmu.gov.ua/news/pidtrymka-evakuiovanykh-i-zhyttiistiikist-hromady-v-sumakh-vpo-otrymuiut-sotsialnu-dopomohu>

Підтримка евакуйованих і життєстійкість громади: в Сумах ВПО отримують соціальну допомогу

У Сумах Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко та Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України Денис Улютін відвідали

простори, які вже надали допомогу тисячам людей. Транзитний центр короткотермінового перебування прийняв понад 18 тисяч евакуйованих, а Центр життєстійкості підтримав майже 4,5 тисячі українців.

Транзитний центр ГО «Плурітон» може розмістити до 250 осіб одночасно. Тут діє принцип «єдиного вікна»: люди отримують довідки ВПО, реєструються на евакуаційні потяги, оформлюють грошову допомогу, користуються медичним і психологічним супроводом. Для дітей облаштовано безпечний простір із заняттями та арттерапією.

Центр життєстійкості, що працює на базі ГО «Мереживо» з травня 2024 року, став місцем підтримки для ветеранів, ВПО, сімей із дітьми, літніх людей та родин військових. У команді — психологи, соціальні працівники та соціальний менеджер. З початку 2025 року тут надали понад 6 тисяч послуг.

«Сумщина сьогодні є форпостом, який тримає удар війни. Для нас принципово, щоб саме тут люди мали змогу отримати все необхідне — від тимчасового прихистку до безоплатної психосоціальної підтримки в Центрах життєстійкості», — зазначив Денис Улютін.

Обидва простори працюють за принципом партнерства: держава створює нормативні механізми, а громадські організації надають послуги безпосередньо на місцях.

Міністр наголосив, що наразі завдання держави — зробити такі послуги сталими й доступними для всіх, хто цього потребує.

Уряд ухвалив постанови про компенсацію комунальних витрат для закладів, що безоплатно приймають ВПО, та виділив субвенції на ремонт і облаштування приміщень. Мінсоцполітики також готує рішення для продовження проекту «Центри життєстійкості», що працює у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» за ініціативи Першої леді Олени Зеленської.

18.09.2025

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/monitoring-mtp-u-seli-mihajlivka-hmelnickoyi-oblasti

Моніторинг МТП у селі Михайлівка Хмельницької області

Моніторинговою групою представництва Офісу Омбудсмана у Хмельницькій області проведено повторний моніторинговий візит до місця тимчасового проживання (МТП) внутрішньо переміщених осіб (ВПО) на базі приміщення колишнього навчально-виховного комплексу «Михайлівська ЗОШ І - ІІ ступеня - ДНЗ».

На момент візиту в місці тимчасового проживання мешкає 46 вимушених переселенців, серед яких 19 чоловіків, 19 жінок та 8 дітей.

За результатами попереднього моніторингового візиту надані рекомендації виконано частково, зокрема:

- МТП обладнано новими бойлерами, генератором та пральною машиною;
- МТП забезпечено інформаційним стендом із зазначеною актуальною інформацією;
- укриття було забезпечено вогнегасником, запасами води та стільцями.

Разом з тим, під час повторного моніторингу встановлено такі недоліки:

- МТП не пристосовано до потреб маломобільних груп населення;
- МТП не забезпечено душовими кабінами та пральними машинами у достатній кількості;
- мешканцям МТП не вистачає меблів для зберігання особистих речей.

У ході моніторингового візиту від внутрішньо переміщених осіб було отримано скарги щодо відсутності транспортного сполучення, що ускладнює пересування до закладів охорони здоров'я, аптек та об'єктів роздрібної торгівлі продуктами харчування.

15.09.2025

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/monitoringovij-vizit-do-misc-timchasovogo-perebuvannya-vnutrishno-peremishchenih-osib-u-kirovogradskij-oblasti

Моніторинговий візит до місць тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб у Кіровоградській області

Представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Кіровоградській області спільно з регіональними координаторами зі зв'язків з громадськістю Мариною Давиденко здійснили моніторингові візити до місць тимчасового перебування (МТП) для внутрішньо переміщених осіб.

Метою візиту було оцінити умови проживання, доступ до соціальних, медичних та адміністративних послуг, а також перевірити дотримання прав внутрішньо переміщених осіб.

У ході візитів було відвідано МТП на базі комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Глодоської селищної ради. У цьому МТП проживає 12 осіб, переважно люди похилого віку. Село Глодоси є невеликим — близько 1,5 тисячі мешканців, і розташоване на значній відстані від розвинутої інфраструктури, що створює додаткові труднощі у забезпеченні потреб переселенців.

Центр компактного проживання внутрішньо переміщених осіб № 1 Тишківської сільської ради — заклад розрахований на 49 осіб і розташований у двоповерховій будівлі. На території центру функціонують:

- Комунальне некомерційне підприємство «Тишківський центр первинної медико-санітарної допомоги»;
- Центр надання адміністративних послуг.

Наразі у центрі перебувають 15 новоприбулих внутрішньо переміщених осіб. Важливим елементом є наявність власного укриття, яке відповідає усім вимогам безпеки.

За результатами моніторингових візитів будуть підготовлені звіти з відповідними рекомендаціями.

Моніторинговий візит здійснено за допомогою Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізуєш Суппорт Сервісез”» в рамках проекту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні системи соціального захисту в Україні», що втілюється завдяки підтримці Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Місцеве самоврядування

19.09.2025

Харківська обласна військова адміністрація

<https://kharkivoda.gov.ua/news/132903>

«Харківщина – лідер в Україні за кількістю учасників у проєкті «Армія відновлення», — Олег Синегубов

За підтримки Харківської ОВА в області активно реалізується програма працевлаштування безробітних. Від початку року послугами обласного центру зайнятості скористалися понад 32 тисячі жителів регіону.

Цьогоріч у межах реалізації проєкту «Армія відновлення» в області видано майже 9350 направлень на суспільно корисні роботи для тимчасово безробітних та внутрішньо переміщених осіб. Загалом учасникам проєкту профінансовано 130,3 млн грн. Харківщина стабільно посідає перше місце серед областей України за цим показником.

«Від початку року майже 18 тисяч жителів Харківщини вже забезпечені зайнятістю. Для нас важливо не лише підтримувати людей, які тимчасово опинилися без працевлаштування, а й всебічно допомагати роботодавцям. Окремий пріоритет — підтримка ветеранів та молоді, які готові створити власну справу і стати рушійною силою відновлення області. Кожне нове робоче місце — це внесок у відбудову економіки Харківщини та впевненість людей у завтрашньому дні», — зазначив начальник Харківської ОВА Олег Синегубов.

Водночас в області активно реалізується державна грантова програма «Робота». У 2025 році позитивні рішення щодо надання мікрогрантів і ветеранських грантів отримали 618 осіб. Їхні бізнес-плани передбачають створення понад 1000 робочих місць. Серед грантоотримувачів — 24 учасники бойових дій та їхні родини, а також 9 молодих підприємців віком до 25 років. У серпні Кабмін розширив програму «Власна справа», включивши до неї підтримку приватних дитячих садків та креативної індустрії.

Для підвищення конкурентоспроможності громадян на ринку праці організовано професійне навчання для понад 2 тисяч безробітних. Ще більше

1700 осіб отримали ваучери на навчання. Серед найпопулярніших професій — водій автотранспортних засобів, кухар, соціальний працівник, екстрений медичний технік, тракторист-машиніст.

«Грантові програми — це не просто фінансова підтримка, а інструмент відновлення Харківщини. Кожен новий бізнес, кожне створене робоче місце — це крок до зміцнення економіки області та повернення людям впевненості у завтрашньому дні. Особливо цінно, що серед грантоотримувачів є ветерани та члени їхніх родин, а також молодь. Це доводить, що у нашому регіоні є люди, готові творити зміни й відбудовувати майбутнє», — наголосив директор Харківського обласного центру зайнятості Олександр Котуков.

19.09.2025

Вінницька міська рада

<https://vmr.gov.ua/suchasnyi-ta-enerhoefektyvnyi-uchasnyky-prohramy-munitsypalne-zhytlo-otrymaly-kliuchi-vid-kvartyr-u-bahatopoverkhivtsi-na-skaletskoho>

Сучасний та енергоефективний. Учасники програми «Муніципальне житло» отримали ключі від квартир у багатоповерхівці на Скалецького

Учасники бойових дій, родини загиблих захисників і захисниць, внутрішньо переміщені особи, багатодітна родина, а також освітяни й медики стали новоселами будинку в межах програми «Муніципальне житло ВМТГ» у Вінниці. 19 вересня вони отримали ключі від своїх осель від Вінницького міського голови Сергія Моргунова.

«Це вже 14-й будинок, зведений по програмі “Муніципальне житло”, другий введений в експлуатацію цього року, і четвертий з підземним паркінгом та укриттям, зведений за час повномасштабного вторгнення. Основна ідея програми — забезпечити якісне житло за доступною ціною. Спершу вона була орієнтована на працівників бюджетної сфери, а тепер до неї долучаються й учасники бойових дій, переселенці та родини загиблих захисників і захисниць. Добре, що ця програма розвивається. Адже для кожного українця мати власне житло — це велика цінність», — сказав Сергій Моргунов.

Новобудова поєднує в собі всі сучасні стандарти, комфорт і високу якість. Проєктанти передбачили ключові аспекти безпеки та доступності. Особливістю будинку є підземний паркінг подвійного призначення, який також виконує функцію укриття.

«Тут є підземний паркінг на 28 місць, а також укриття. Воно, до речі, облаштоване за всіма сучасними нормами: з подвійними перекриттями, окремими виходами, санвузлами, душовою, бойлером, запасами води та інклюзивною вбиральною. Ми також зробили акцент на енергоефективності. Сучасна система утеплення та якісні віконні конструкції допоможуть зменшити витрати на опалення й забезпечать комфорт мешканцям у будь-яку пору року. Дякую команді, яка долучилась до реалізації цього об'єкту. А

новоселам бажаю затишку й приємних клопотів у нових домівках», – додав Сергій Моргунов.

Будівництво цієї багатоповерхівки розпочалося у 2024 році. Десятиповерховий будинок має майже 6,8 тис. м² загальної площі, квартири, офіси та творчі майстерні.

А загалом Програма «Муніципальне житло ВМТГ» працює у Вінниці вже 15 років. За цей час понад 1000 родин скористалися можливістю придбати житло за доступною ціною. У новому будинку на Скалецького вартість 1 м² становила 32 900 грн.

18.09.2025

Полтавська обласна військова адміністрація

<https://poda.gov.ua/news/236716>

На засіданні Ради з питань ВПО при Полтавській обласній військовій адміністрації проаналізували Програми підтримки переселенців в громадах

Відбулося чергове засідання Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Полтавській обласній військовій адміністрації. Участь у заході взяв заступник начальника Полтавської ОВА Антон Чубенко.

«Внутрішньо переміщені особи – це значний потенціал для розвитку громади. На місцях повинні знаходити шляхи залучення цієї категорії населення до активного соціального життя. Гуманітарна підтримка, забезпечення житлом, працевлаштування – головні критерії успішної інтеграції ВПО. Тому програми, які розробляють органи місцевого самоврядування, повинні бути не декларативними. Кожен пункт – не тільки літери на папері, а конкретні заходи підтримки та допомоги, щоб люди розуміли – вони не залишилися зі своїми проблемами сам-на-сам, про них турбуються», – наголосив Антон Чубенко.

Нині на Полтавщині із 60 громад програми підтримки ВПО розроблені та затверджені у 32. Хоча не усі документи мають реальне фінансування. В області не повинно бути громад, в яких програми є, але фінансування на реалізацію заходів не передбачене.

Приділили на засіданні увагу питанню забезпечення житлом внутрішньо переміщених. В області постійно працюють над поліпшенням умов перебування в місцях тимчасового проживання. Також зупинилися на необхідності проведення моніторингу потреб ВПО в громадах.

17.09.2025

Дніпропетровська обласна державна адміністрація

<https://adm.dp.gov.ua/news/priorytetni-napriamky-dlia-rehionu-ta-proiektu-do-iakykh-hotovi-doluchatysia-partnery-komanda-ova-zustrilasia-iz-delehatsiiei-vid-mom>

Пріоритетні напрямки для регіону та проєкти, до яких готові долучатися партнери: команда ОВА зустрілася із делегацією від МОМ

З візитом на Дніпропетровщині була делегація від Міжнародної організації з міграції в Україні. На її чолі – Голова Представництва Роберт Тернер. Він зустрівся із командою ОВА. Спільно обговорили безпекову ситуацію та актуальні виклики. Зупинилися на проєктах, в яких регіон потребує підтримки іноземних партнерів.

«Маємо чимало задач. Особливо напередодні опалювального сезону. Враховуючи, що ворог руйнує інфраструктуру, наготові повинні бути альтернативні джерела живлення. Водночас приймаємо переселенців, а з деяких прифронтових громад області евакуюємо своїх мешканців. Підсилюємо лікарні та заклади освіти, аби вони впоралися із навантаженням, спричиненим війною», – зазначив перший заступник начальника ОВА Юрій Яндульський.

Допомагають із цим й іноземні партнери. Серед потужних – МОМ. За час повномасштабної майже 89 тис людей отримали від них цільову грошову підтримку. Власників понівеченого ворогом майна забезпечували будівельними матеріалами. Займалися також відновленням потрощеного житла, ремонтували лікарні, втілювали соціальні ініціативи з розвитку громад. Надавали гранти бізнесу та облаштовували колективні центри проживання.

Цьогоріч вони стартували з масштабним проєктом у Кривому Розі. Відновлюють систему водопостачання міста, що постраждала після підриву Каховської ГЕС. На це передбачено 30 млн євро.

«Ми прагнемо стратегічної співпраці із донорами та партнерами. Для цього нам необхідно розуміти найгостріші потреби регіону. Наш пріоритет – реалізація проєктів, у яких ми будемо найефективнішими», – зазначив Голова Представництва МОМ в Україні Роберт Тернер.

Він додав: організація продовжить свою роботу у напрямку житла для переселенців, які проживають в області. МОМ також активно сприятиме реінтеграції ветеранів у цивільне життя.

17.09.2025

Офіційний портал Києва

https://kyivcity.gov.ua/news/na_portali_poslug_zyavivsya_noviy_rozdil_kv_artirniy_oblik/

На Порталі послуг з'явився новий розділ «Квартирний облік»

Відтепер містяни мають доступ до зручного цифрового сервісу, який об'єднує всі послуги, пов'язані з квартирним обліком та поліпшенням житлових умов. Новий розділ «Квартирний облік» допоможе швидше та простіше оформлювати документи, ставати на квартоблік чи оновлювати дані у своїх справах. Про це повідомляють у Департаменті інформаційно-комунікаційних технологій КМДА.

Тут зібрані як вже повністю оцифровані послуги, так і ті, що наразі доступні лише офлайн. Для останніх на Порталі є детальні інструкції – куди звернутись, які документи підготувати і як проходитиме процес. Це дозволить швидко зорієнтуватися і зрозуміти всі кроки задалегідь.

У новому розділі можна:

- подати онлайн-заяву на тимчасове житло для внутрішньо переміщених осіб;
- оновити дані в особистій картці: змінити прізвище, адресу, розділити або об'єднати справу;
- продовжити термін проживання в тимчасовому житлі;
- знайти прості покрокові інструкції – як стати на квартирний облік, отримати грошову допомогу для придбання житла або скористатись програмою співфінансування нової квартири.

Нові послуги зараз працюють у бетаверсії – вони вже повністю доступні, утім надалі їх удосконалюватимуть і розширюватимуть.

Крім того, до «Квартирного обліку» перенесені й уже наявні житлові програми співфінансування для киян і військових, а також грошової допомоги для придбання житла. Для участі в них потрібна постановка на квартирний облік, тож тепер усі сервіси зібрані в одному місці.

Команда Порталу зазначає, що продовжить переводити складні житлові процедури в онлайн і зробить їх зручними та доступними для містян. Щоб в одному місці можна було вирішити всі головні запити киян – від соціальної підтримки та житлових питань до офіційної співпраці міста та бізнесу.

16.09.2025

Маріупольська міська рада

<https://mariupolrada.gov.ua/news/vadim-bojchenko-proviv-zustrich-z-golovoju-predstavnictva-mom-v-ukraini-robertom-ternerom>

Вадим Бойченко провів зустріч з Головою Представництва МОМ в Україні Робертом Тернером

Міжнародна організація з міграції — один з ключових партнерів у проєкті створення соціального житла для громади Маріуполя. Саме завдяки фінансуванню уряду Франції та співпраці з MOM нам вдалось створити вже 3 об'єкти соцжитла для маріупольців у Дніпрі.

Мер Маріуполя Вадим Бойченко подякував за той шлях, який разом пройшли з MOM та обговорили плани на майбутнє. Зокрема проговорили можливість продовження співпраці для забезпечення людей житлом шляхом реновації будівель.

Також Вадим Бойченко розказав про проєкт будівництва нового житла у Білій Церкві. MOM розгляне можливість допомогти експертизою у створенні людиноцентричного середовища, а також долучиться до пошуку партнерів задля масштабування будівництва доступного житла.

«Житло - один з ключових запитів від маріупольців. Щиро дякую пану Тернеру за відкритість та конструктивний діалог. Сподіваюсь на подальшу співпрацю», - наголосив мер Маріуполя.

16.09.2025

Маріупольська міська рада

***<https://mariupolrada.gov.ua/news/vadim-bojchenko-pokazav-golovi-predstavництва-mom-v-ukraini-robertu-terneru-socialne-zhitlo-dlja-mariupolciv>
Вадим Бойченко показав Голові Представництва MOM в Україні Роберту Тернеру соціальне житло для маріупольців***

Соціальне житло спільно з MOM відкрили цього року для нашої громади у Дніпрі. У 4 корпусах гуртожитку Українського державного університету науки та технологій створили комфортні умови для 192 родин маріупольців.

У приміщеннях обладнано квартири-студії, спортзал, коворкінг, кімнати для відпочинку та розвитку дітей. Крім того, на території комплексу працює побутовий центр «ЯМаріуполь.Турбота», Центр життестійкості та укриття.

Голова Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні Роберту Тернеру високо оцінив результат робіт та підтримав розширення даного проєкту. Зазначимо, що наразі команда мера Вадима Бойченка облаштовує соціальне житло у Чернівцях, Кропивницькому та Запоріжжі.

«Цей проєкт — приклад того, як партнерство і підтримка міжнародних партнерів допомагають нам забезпечувати маріупольців житлом та необхідною інфраструктурою. Кімнати отримують родини, які потребують особливої підтримки: сім'ї захисників, військовополонених, у складі яких є люди з інвалідністю, багатодітні родини та люди похилого віку», - зазначив Вадима Бойченко.

16.09.2025

Львівська обласна військова адміністрація

<https://loda.gov.ua/news/146940>

На Львівщині обговорили потребу у мережуванні Рад з питань ВПО, налагодженні співпраці між усіма секторами та інструменти впливу й адвокації

До зустрічі долучилися члени Рад з питань внутрішньо переміщених осіб при Львівській ОВА та територіальних громадах, а також представники громадських організацій і благодійних фондів.

16 вересня відбулася зустріч «Рада з питань внутрішньо переміщених осіб, як платформа спільних дій інститутів громадянського суспільства, органів державної влади та органів місцевого самоврядування на шляху до інтеграції внутрішньо переміщених осіб в приймаючі громади».

Учасники заходу обговорили актуальну ситуацію із внутрішньо переміщеними особами у Львівській області, роль та вплив Рад, їх ефективність, обмінялися досвідом вирішення проблем.

«Лише спільними діями ми можемо забезпечити захист прав внутрішньо переміщених осіб, їх соціальну підтримку та інтеграцію в приймаючі громади, перетворюючи складні виклики на можливості для розвитку та зміцнення нашого суспільства. Дякую усім, хто бере відповідальність і допомагає тим, хто цього потребує», – зазначила заступниця голови Львівської ОДА Христина Замула.

На Львівщину щодня приїжджають евакуаційні потяги: Запоріжжя-Львів, Павлоград-Львів, Лозова-Львів. Протягом останніх чотирьох місяців евакуаційною підтримкою скористалися 3000 осіб (з них 1200 – повторний приїзд). Крім того, багато хто евакуйовується самостійно із Харківської, Херсонської чи Сумської областей.

«Інша проблема – до нас приїжджають люди, які не мають довідки ВПО, але потребують допомоги. Часто це літні люди, яким потрібні соціальні працівники, або мами з дітьми з інвалідністю. Тоді процес поселення, пошук школи з відповідними фахівцями, затягується. Кожен наш менеджер має до 8 таких складних випадків, і на вирішення базових питань йде місяць або й більше», – пояснила голова Координаційного центру підтримки цивільного населення при ЛОВА Галина Бордун.

До Координаційного центру також надходять звернення від ВПО, які не мають відповідних документів. Від початку року надійшло 6107 звернень, з яких тільки 1166 – від тих, хто мають довідку та статус.

Крім того, Галина Бордун наголосила на важливості співпраці між Радами ВПО та Координаційним центром у таких питаннях:

«По-перше, люди потребують спілкування. Пропоную, щоб кожен представник рад ВПО взяв МТП в межах громади і організовував зустрічі із тими, хто там проживає. Нерідко виявляється, що людині найбільше потрібно

було поділитися своїми переживаннями, а решта питань відходять на задній план.

По-друге, формування мережі локацій з приватного сектору, які готові сприяти поселенню ВПО. Ті, хто вже проживають на Львівщині, можуть мати цілу систему перевіреної інформації, потрібної тим, хто тільки приїхав.

По-третє, залучення місцевого та релокованого бізнесу для допомоги людям, які потребують супроводу з категорії ВПО».

Місією Рад ВПО є насамперед інтеграція внутрішньо переміщених осіб у нові громади. А також:

- забезпечення участі ВПО, благодійних фондів та громадських організацій у формуванні та реалізації державної та регіональної політики;
- забезпечення й захист прав та інтересів ВПО з питань соціального захисту, забезпечення житлом та зайнятості, психосоціальної, медичної та правової допомоги;
- розвиток громад, які приймають ВПО, із врахуванням їх потреб.

Загалом у Львівській області створили 28 Рад при територіальних громадах та 5 інших Консультативно-дорадчих органів, які сприяють захисту прав внутрішньо переміщених осіб.

Захід організували за підтримки БО «БФ «Стабілізуєш Сервіс»».

19.09.2025

Львівська обласна військова адміністрація

<https://loda.gov.ua/news/147270>

За сприяння Центру зайнятості роботою в області забезпечили майже 4 тисячі вимушених переселенців

Місце праці знайшли на підприємствах переробної промисловості, гуртової та роздрібною торгівлі, в закладах охорони здоров'я та надання соціальної допомоги тощо.

З часу повномасштабного вторгнення російських окупантів на територію України за допомогою у працевлаштуванні до Львівської обласної служби зайнятості звернулися 12,5 тис. внутрішньо переміщених українців, з котрих 8,8 тис. визнали безробітними (цього року зареєстрували 1,1 тис. безробітних з-поміж ВПО). Більшість прибулих із Донецької, Харківської, Херсонської, Запорізької, Луганської, Дніпропетровської областей.

Роботою вдалося забезпечити 3,9 тис. переселенців (цьогоріч – 646 осіб). Працевлаштували вимушено переміщених безробітних на підприємства переробної промисловості (23,9%), гуртової та роздрібною торгівлі (22,1%), в заклади охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (12,0%), на підприємства транспорту (10,5%), в заклади освіти (6,1%) тощо.

За скеруванням служби зайнятості проходили професійне навчання, перенавчання або підвищували кваліфікацію 1,1 тис. ВПО (цьогоріч – 253

особи), 390 переселенців отримали ваучер на навчання для підвищення конкурентоспроможності на ринку праці (у січні – серпні п.р. – 102 особи), 250 осіб взяли участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру (цьогоріч – 97), 562 особи з-поміж ВПО долучилися до виконання суспільно корисних робіт (цьогоріч – 234).

З часу повномасштабного вторгнення працевлаштували з компенсацією роботодавцям витрат з оплати праці за працевлаштування вимушено переміщених осіб у період дії воєнного стану 3,6 тис. ВПО. Загальна сума компенсації – 55,3 млн грн. У січні – серпні 2025 року компенсацію витрат з оплати праці за працевлаштування вимушено переміщених осіб у період дії воєнного стану отримали 226 працедавців, котрі забезпечили роботою 347 ВПО. Загальна сума компенсації становила 8,7 млн грн.

У рамках державної програми «Власна справа» позитивне рішення щодо надання мікрогранта для відкриття або розвитку бізнесу від початку дії програми та до вересня поточного в області отримали понад 130 вимушено переміщених осіб (цьогоріч – 33). «Грант для ветеранів та членів їх сімей» здобули 8 учасників бойових дій з -поміж переселенців.

Станом на 1 вересня за сприяння Львівської обласної служби зайнятості роботу шукали 443 безробітних з числа осіб, котрі переїхали в нашу область з районів активного ведення бойових дій або тимчасово окупованих територій. Із них 126 отримували послуги у Львівській філії ЛОЦЗ, 82 – у Стрийській, 69 – у Самбірській, 65 – у Дрогобицькій, 39 – у Золочівській, 32 – у Яворівській, 30 – у Червоноградській філіях ЛОЦЗ.

16.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/predstavnyky-donetskoi-oda-doluchylys-do-obhovorennia-pytan-zabezpechennia-prav-i-svobod-pereselentsiv>

Представники Донецької ОДА долучились до обговорення питань забезпечення прав і свобод переселенців

16 вересня під головуванням Заступника Керівника Офісу Президента України Ірини Верещук відбулася робоча нарада з питань забезпечення реалізації прав і свобод переселенців.

Участь у заході взяли заступник голови Донецької облдержадміністрації Олександр Шевченко, голова Ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Донецькій облдержадміністрації, а також керівники структурних підрозділів ОДА.

Під час наради обговорили питання житлового забезпечення ВПО, зокрема реалізацію програм житлової політики у 2025–2026 роках, механізми компенсацій за зруйноване житло. Важливими питаннями також стали доступ дітей з тимчасово окупованих територій до української освіти та вдосконалення діяльності Рад ВПО.

Окремо опрацювали питання державних виплат на проживання, працевлаштування, компенсації за комунальні послуги в місцях тимчасового проживання.

19.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/vadym-filashkin-vidvidav-odyn-iz-vosmy-dytiachykh-tsentriv-iaki-stvoryv-blahodiinyi-fond-slovianske-sertse>

Вадим Філашкін відвідав один із восьми дитячих центрів, які створив благодійний фонд «Слов'янське серце»

Евакуйовані діти з Донеччини та місцеві хлопці й дівчата у цьому центрі мають можливість гратися, навчатися, брати участь у майстер-класах, художніх студіях, спортивних заходах та іграх.

Це допомагає їм поступово відновлюватися, знаходити нових друзів і відчувати себе у безпеці.

Окремо працюють мобільні бригади, які приїжджають у віддалені громади й проводять такі ж заняття для дітей-переселенців. Фасилітатори працюють із невеликими групами, допомагаючи дітям подолати стрес, повернути радість дитинства і проявити свої здібності.

«Дякую всім, хто підтримує дітей Донеччини, створює для них простори турботи й розвитку навіть у найважчі часи.

20.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/nimetsko-shveitsarska-orhanizatsiia-libereco-partnership-for-human-rights-peredala-transport-dlia-evakuatsii-meshkantsiv-donechchyny>

Німецько-швейцарська організація Libereco – Partnership for Human Rights передала транспорт для евакуації мешканців Донеччини

Про це повідомляє голова Донецької обласної державної адміністрації, начальник обласної військової адміністрації Вадим Філашкін.

Незалежна німецько-швейцарська неурядова структура Libereco – Partnership for Human Rights спільно з Благодійним фондом «Янголи Спасіння», передали Донеччині автобус Mercedes-Benz.

Завдяки цьому транспорту є можливість доставляти цивільних із транзитного пункту до залізничного вокзалу, звідки вони вирушають у більш безпечні регіони, зокрема до Львова. Для багатьох родин цей шлях — частина реального порятунку.

Співпраця з Libereco триває ще з 2022 року. Разом із «Янголами Спасіння» реалізовано десятки важливих гуманітарних проєктів: від підготовки громад до весняно-польових робіт і облаштування шелтерів для

переселенців — до допомоги дітям, створення простору Children's Space та швидкого реагування на надзвичайні ситуації.

16.09.2025

Закарпатська обласна військова адміністрація

<https://carpathia.gov.ua/news/zakarpattia-nalahodzhuie-spivpratsiu-z-iaponskymy-kompaniiamy-daiwatech-ta-nippon-koei>

Закарпаття налагоджує співпрацю з японськими компаніями Daiwatech та Nippon Koei

Закарпаття налагоджує співпрацю з японськими партнерами щодо посилення сфери соціального захисту населення та впровадження енергонезалежних рішень.

Заступник голови ОВА Ростислав Пріцак провів онлайн-зустріч з представниками компаній Daiwatech та Nippon Koei. Йшлося про перспективи зведення в нашому регіоні сучасного модульного містечка для вимушено переміщених осіб.

Заступник керівника краю підкреслив, що розбудова мережі соціального житла та розвиток відновлювальної енергетики вже не перший рік залишаються пріоритетними напрямками для Закарпаття.

«Від початку повномасштабного вторгнення наш регіон активно працює над пошуком швидких та ефективних кроків у цих сферах. Надважливими умовами для нас є довгостроковість рішень і робота на результат», – наголосив Ростислав Пріцак.

Під час зустрічі партнери презентували проєкт модульного містечка від провідної японської інженерно-консалтингової компанії Nippon Koei. Створена майже 80 років тому, вона працює в Україні з 2014 року, а від початку повномасштабного вторгнення долучається до відновлення й відбудови житлових та інфраструктурних об'єктів у центральних і східних регіонах.

Проєкт Nippon Koei передбачає створення стійкої моделі громади. Мова не тільки про зведення комфортного житла для людей, які вимушено покинули свої домівки, а й про розбудову соціальної інфраструктури – громадських просторів, лікарень, супермаркетів – та зелених зон.

Особливість модульних будинків – енергонезалежність. На даху кожного з них встановлюють сонячні панелі. Таке рішення дозволяє мешканцям мати стабільне джерело електроенергії.

Заступник голови ОВА подякував японським партнерам за детальну презентацію ініціативи та готовність працювати на Закарпатті. Також він висловив сподівання на можливість розгляду співпраці щодо суміжних напрямків – реконструкції вже наявного житла та реалізації інших інфраструктурних проєктів.

15.09.2025

Івано-Франківська обласна державна адміністрація

<https://www.if.gov.ua/news/liudmyla-sirko-vziala-uchast-v-onlain-naradi-shchodo-zakhystu-prav-ditei>

Людмила Сірко взяла участь в онлайн-наradі щодо захисту прав дітей

15 вересня заступниця голови обласної державної адміністрації Людмила Сірко, начальниця служби у справах дітей ОДА Марія Євчук та директор Івано-Франківського обласного центру соціальних служб Ростислав Микитюк взяли участь (онлайн) у нараді з питань захисту прав дітей. Захід відбувся під керівництвом першого заступника міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України Людмили Шемелинець, за участі керівників, фахівців міністерств, відомств та обласних державних адміністрацій.

Під час наради обговорювали питання впровадження регіональних заходів з реалізації Стратегії забезпечення прав кожної дитини в Україні, обласних програм підтримки сімейних форм виховання, а також створення мережі сімейних форм виховання, розвитку послуг сімей патронатних вихователів, зокрема якнайменше однієї сім'ї патронатного вихователя в кожній громаді.

Йшлося й про регіональні аспекти придбання житла для дитячих будинків сімейного типу за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам. Зокрема, реалізацію публічного інвестиційного проєкту щодо забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу.

«За кошти державної субвенції у 2024 році в нашій області було придбано п'ять житлових будинків для родин ДБСТ з числа внутрішньо переміщених людей на суму понад 30 млн грн. Маємо вже позитивний досвід. Цього року плануємо його впровадити спільно з громадами та Міністерством. Для нас головне, щоби діти зберегли свої сім'ї, мали гідні умови життя і почувалися в безпеці», – сказала Людмила Сірко.

Посадовця розповіла, що цьогоріч виділено кошти державної субвенції у сумі понад 14 млн. грн для Івано-Франківської міської територіальної громади на придбання житлового об'єкту задля функціонування новоствореного ДБСТ та придбання житла для дитячого будинку сімейного типу, який переміщений внаслідок збройної агресії РФ у Донецькій та Луганській областях із 2014 року і не забезпечені житлом. Виконавчим комітетом місцевої ради прийнято рішення про придбання одного житлового будинку для новоствореної родини ДБСТ та здійснюються заходи щодо придбання ще одного житлового будинку.

Мовилося й про захист прав дітей, повернутих з евакуації, зокрема влаштування до сімейних форм виховання. Наголошувалося, що піклування про дітей, які залишилися без батьківської опіки або перебувають у складних життєвих обставинах, - надважлива справа. І поруч з ними мають бути дорослі, які стануть надійною опорою та допоможуть повірити у власні сили.

15.09.2025

Івано-Франківська обласна державна адміністрація

<https://www.if.gov.ua/news/narada-z-pytan-sotsialnoi-sfery-planuvannia-diialnosti-ta-pidhotovka-do-opaliuvalnoho-sezonu>

Нарада з питань соціальної сфери: планування діяльності та підготовка до опалювального сезону

15 вересня відбулася щотижнева оперативна нарада у департаменті соціальної політики ОДА із фахівцями структурних підрозділів. У заході взяла участь заступниця голови обласної державної адміністрації Людмила Сірко.

«Соціальна сфера працює у посиленому режимі, адже Івано-Франківщина стала прихистком для сотень тисяч людей, котрі постраждали від російських окупантів. І наша область – це надійний тил для ВПО. Щоденні завдання соціальної сфери спрямовані на покращення обслуговування населення області задля надання якісної соціальної підтримки та найнеобхідніших соціальних послуг, - зазначила Людмила Сірко, - Своєчасна підготовка та взаємодія між службами - запорука ефективної допомоги прикарпатцям».

Посадовиця наголосила на важливості підготовки закладів соціальної сфери до опалювального сезону, проведенні комплексу технічних, організаційних, енергетичних заходів, перевірки та ремонту теплових мереж, опрацюванні питань забезпеченості їх резервним живленням та оптимізації теплоспоживання.

Під час наради обговорили питання підтримки ВПО, надання необхідної допомоги для них від міжнародних та волонтерських організацій, забезпечення її житлом, реконструкції приміщень тимчасового житла для них, відповідно збільшення необхідних ліжко-місць, координацію роботи у цьому напрямку з територіальними громадами, а також соціальні послуги та соціальні гарантії для внутрішньо переміщених осіб, які проживають у гірських населених пунктах (постанова Кабінету міністрів України 02.07.2025 № 793).

Мовилося й про реалізацію експериментального проєкту відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2024 № 888 «Деякі питання реалізації експериментального проєкту з організації надання внутрішньо переміщеним людям похилого віку, особам з інвалідністю соціальних послуг стаціонарного догляду, підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною» (зі змінами).

Йшлося також про організаційні аспекти оздоровлення та відпочинку дітей, забезпечення житлом дітей з інклюзією, опрацювання обласних соціальних програм і підготовку проєктів на наступний рік.

19.09.2025

Чернівецька обласна військова адміністрація

<https://bukoda.gov.ua/news/na-bukovyni-oblashtuiut-dodatkovykh-203-mistsia-dlia-prozhyvannia-vnutrishno-peremishchenykh-osib>

На Буковині облаштовують додаткових 203 місця для проживання внутрішньо переміщених осіб

Задля цього ремонтують гуртожиток Чернівецького політехнічного коледжу та реконструюють 3 та 4 поверхи колишньої амбулаторії у Кострижівській громаді.

Роботи фінансує благодійна організація «Благодійний фонд «Рокада».

Зазначимо, що у Кострижівській ТГ 75 місць будуть пристосовані для осіб з інвалідністю.

Як повідомили під час робочої зустрічі у Департаменті соціального захисту населення Чернівецької ОВА представники «Рокади» роботи на об'єктах нині на завершальному етапі.

Вдячні благодійній організації «Благодійний фонд «Рокада» за підтримку проектів у соціальній сфері області. Зокрема, й ініціативи щодо збільшення у закладах області місць для внутрішньо переміщених осіб.

19.09.2025

Чернівецька обласна військова адміністрація

<https://bukoda.gov.ua/news/v-tsomu-rotsi-u-chernivetskii-oblasnii-sluzhbi-zainiatosti-otrymuvaly-posluhy-1310-vpo>

В цьому році у Чернівецькій обласній службі зайнятості отримували послуги 1310 ВПО

Зпочатку року 1310 переміщених осіб отримували послуги Чернівецької обласної служби зайнятості, статус безробітного мали 1153, допомогу по безробіттю отримували 533. Фахівці служби зайнятості допомогли знайти роботу для 290 осіб.

Найбільша кількість працевлаштованих ВПО у Чернівецькому районі – 221 особа, у Дністровському районі – 46 осіб, а у Вижницькому – 23.

ВПО знаходять роботу в різних секторах економіки. Найпопулярніші – сфера послуг, охорона здоров'я, сільське господарство та виробництво.

Переміщені особи у Чернівецькій області працюють продавцями-консультантами, менеджерами, пекарями.

Надання грантів є дієвим інструментом для стимулювання підприємницької діяльності серед ВПО, з початку року такою можливістю скористалися 7 осіб.

Професійне навчання є важливим інструментом адаптації та підвищення конкурентоспроможності ВПО на ринку праці. 53 осіб з числа ВПО пройшли профнавчання за направленням служби зайнятості. А 43 отримали ваучер на

навчання. Це дозволяє їм отримати нову спеціальність або підвищити кваліфікацію, що значно розширює можливості для працевлаштування.

Загалом з 2022 року до Чернівецької обласної служби зайнятості звернулися за послугами 6630 переміщених осіб, 3589 – отримували допомогу по безробіттю, 1445 – отримали роботу, 40 – розпочали власну справу з допомогою гранту, 165 проходили професійне навчання, а 98 отримали ваучери для підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

15.09.2025

Львівська міська рада

<https://city-adm.lviv.ua/news/society/social-sphere/308674-lviv-hotuie-modulni-mistechka-dlia-pereselentsiv-do-zymy>

Львів готує модульні містечка для переселенців до зими

Працівники ЛКП «Рембуд» завершили перевірку всіх систем життєзабезпечення у модульних містечках, де проживають внутрішньо переміщені особи. Станом на сьогодні підприємство обслуговує шість таких локацій: двоповерхове містечко на просп. Червоної Калини, 72А; «Незламні матусі» на вул. Над Джерелом; два прихистки у с. Великі Грибовичі та на вул. Тернопільській, 8; а також дві резервні локації на просп. Червоної Калини, 72 та містечко на вул. Пулюя. Зараз у тимчасовому житлі під опікою міста мешкає майже півтори тисячі людей.

Двоповерхове модульне містечко на Сихові (навпроти будівлі по пр. Червоної Калини, 72А) – найбільше та єдине таке у Львові. Вже майже три роки тут два з восьми житлових блоків спеціалізовано для людей з особливими потребами. Решту модулів працівники Рембуду адаптували для маломобільних осіб, щоб люди із особливими потребами почували себе усюди зручно – і в своїх блоках, і в душовій кімнаті чи туалеті. Тут проживає близько 1000 людей з різних куточків України, десята частина із них – маломобільні. Це містечко облаштували так, аби мешканці могли користуватися зручностями, не виходячи з приміщення. Великі блоки складаються з єдиного довгого і широкого коридору. Тут є кухня, місце для прання й сушки одягу, санвузли, душові кабінки та окремі кімнати для мешканців. Кожен такий блок обладнаний протипожежною системою. Всі місця та тротуари пристосовані так, щоби люди на колісних кріслах могли самостійно пересуватися.

Що ж до підготовки до надзвичайних ситуацій, то двоповерхове модульне містечко на Сихові на випадок блекаутів має кілька потужних (сумарно більше 1,2 МВт) генераторів. Схожі резерви є і в інших містечках. До прикладу, будівлю для проживання у с. Великі Грибовичі обігріває автономна система опалення, «серцем» якої є газовий котел. Однак у разі відсутності газопостачання є альтернативний твердопаливний котел, для роботи якого Рембуд створив запас палива (пелет). Схожі додаткові потужності передбачено і в інших модульних містечках для внутрішніх переселенців.

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

Центральні

18.09.2025

ZN.UA

<https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/kalkuljator-subsidiji-dlja-vpo-jak-jim-skoristatisja.html>

Калькулятор субсидії для ВПО: як ним скористатися

Українці, які змушені були покинути свої домівки та переїхати в більш безпечні регіони, отримали статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Вони можуть звернутися за грошовою допомогою від держави та отримати субсидію на оренду житла.

Нещодавно чат-бот «Юридичний порадник для ВПО» було доповнено новими інструментами:

- калькулятором субсидії на оренду для орендаря;
- калькулятором компенсації податків та військового збору для орендодавця.

Калькулятори — це зручні й доступні 24/7 інструменти в чат-боті, що допоможуть оцінити, на яку допомогу або компенсацію можна розраховувати ще до подання заяви.

Він може бути корисним:

- для орендарів, які хочуть визначити, на який розмір субсидії вони можуть претендувати та порівняти, який вид державної допомоги обрати: субсидію на оренду чи виплати ВПО, адже вони є взаємовиключними;
- для орендодавців, які готові долучитися до програми, але вагаються, бо не розуміють, на який розмір компенсації податків і військового збору зможуть розраховувати.

Як скористатися калькуляторами

Щоб скористатися Калькуляторами, потрібно:

- Зайти в чат-бот «Юридичний порадник для ВПО» в одному з трьох месенджерів: Telegram, Viber, Facebook.
- Обрати в такій послідовності: «Основні питання» → «Виплати / Пенсія» → «Субсидія на оренду» → «Калькулятори» → «Для Орендаря» або «Для Орендодавця».
- Відповісти на питання чат-бота, виконуючи його підказки.

Особи, які безкоштовно надають тимчасовий прихисток внутрішньо переміщеним особам, можуть отримати грошову компенсацію від держави.

16.09.2025

LB.ua

https://lb.ua/society/2025/09/16/696220_smartkvartiri_i_nove_mistechko_de.html

Смартквартури і нове містечко: де дають житло переселенцям

У Богуславі, що на Київщині, вимушені переселенці живуть у гуртожитку фахового коледжу. Марина Шевченко — вимушена переселенка з Покровська і керівниця ГО «Фенікс ОМ», активістка ГО «ВПО України» — побувала там минулого тижня. Близько 100 мешканців, у когось кімнати непогані, якісь приміщення потребують ремонту — хоча б косметичного. Якщо звернутися в БФ «Рокада», представники фонду обстежать кімнати і можуть влаштувати ремонт, розповідає жінка. Тому вона зробила фото і залишить заявку на таку допомогу. Загалом ніби й нормально влаштувалися люди, каже, стараються. Оплачують тільки комуналку, проживання безкоштовне. Час від часу отримують якусь допомогу — громадські організації то продуктові набори влаштують, то поїздки в «Макдональдс» для дітей, то допомогу від мережі магазинів.

Але потреба в постійному нормальному житлі — це перше, про що заговорили в Богуславі. Наболіла проблема номер один, вирішення якої не проглядається — принаймні системного.

Загалом у державному реєстрі 4,4 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО). За даними Міністерства розвитку громад і територій, у першому півріччі 2025 року на обліку для отримання тимчасового житла (родин і одиноких осіб) нараховували майже 24 тис. ВПО. 1150 — на соціальному квартирному обліку.

Зрозуміло, що реальної потреби у квадратних метрах це число не відображає: багато людей у жодні черги не стають, бо не бачать у цьому сенсу. Ольга Соловей, президент БФ «Житло для ВПО», радить орієнтуватися на кількість зруйнованого житла. 3,5 млн осіб втратили житло на кінець 2024 року, за даними омбудсмана з прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України. 50–60 % колишніх власників не придбають і не орендують житло самостійно.

Житла потребують сотні тисяч або й мільйони, а отримують його сотні чи тисячі — завдяки окремим, іноді приватним і дуже затребуваним ініціативам.

Досі розгублені і непотрібні

Звісно, для ВПО давно є певні програми й сервіси, способи розміститися. Працює «Прихисток» — найбільший в Україні сервіс пошуку безкоштовного житла. І там інформація про майже 36 тис. вільних місць у різних точках країни. Є програма компенсації за втрачене житло за програмою «Відновлення», пільгові кредити зі ставкою 3 % річних зі строком погашення до 30 років від Держмолодьжитло. З січня 2025 року працює Державна

програма субсидій на оренду житла для ВПО (передбачає часткову фінансову компенсацію орендарям й частини податків орендодавцям).

Але «Прихисток» — це, з високою ймовірністю, теж тимчасове житло, ще й з переїздом (часто до місцевості, де роботи не знайдеш).

Іпотека — для молоді до 35, яка має кошти на житло, до якого ще й купа вимог (воно має бути збудоване не більш як 20 років тому тощо). Хоч у липні голова правління Держфонду сприяння молодіжному житловому будівництву Микола Марчук казав, що у 2025 році за програмою «Житло для ВПО» за фінансової підтримки Банку розвитку Ради Європи помешкання зможуть отримати ще майже 1100 родин. Це немало.

Субсидію дають на оренду, тобто це шанс вирватися з гуртожитку, але не осісти у власній квартирі.

З єВідновленням теж усе непросто. «Люди подаються, але суми компенсації замалі, щоб придбати нове житло, і проблеми з обстеженням втраченого житла. Нам часто відказують, що це неможливо, бо там тривають бойові дії», — каже Марина Шевченко, що теж подала заяву на таку компенсацію й обіцяє на своєму кейсі вчити інших, якщо вдасться. Хоча часто без підтримки юристів вибити кошти за цією програмою — задача нереальна, розповідає волонтерка. Кожен випадок треба розбирати індивідуально і боротися.

Буквально днями з'явився ще один механізм: 10 вересня очільник Мінгромад Олексій Кулеба оголосив про старт «Оселі для внутрішньо переміщених осіб і мешканців прифронтових регіонів».

У рамках проєкту держава компенсуватиме частину витрат на придбання житла: до 70 % першого внеску, але не більш ніж 30 % вартості житла; протягом першого року відшкодовує до 70 % щомісячного платежу, загалом до 150 тисяч гривень; додатково покриває до 40 тисяч гривень на комісії, збори і страхування.

Вартість житла, яке можна придбати — до двох мільйонів гривень. Але як запрацює проєкт і скільки громадян зможуть скористатися ним, поки що спрогнозувати важко.

Та головне — люди досі розгублені і просто не знають, як їм діяти, будувати далі життя. «Дезорієнтовані, хочуть повернутися, хоч ми всі розуміємо, що вже нема куди, — пояснює пані Марина. — Щось купувати бояться, бо невизначеність. Немає впевненості, що й тут буде безпечно».

Живуть поки що там, де вдалося зачепитися, бо це хоча б безкоштовно. Настрої 50/50: багато пасивних, не готових брати відповідальність за своє ж життя.

«Люди різні, деякі просто вимагають допомоги, — розповідає засновниця ГО «Фенікс ОМ». — Справді, місцева влада не опікується ними. Але я їм кажу: треба жити тут і зараз, нікому ми не потрібні, треба разом виступати і говорити про свої проблеми».

Три з половиною роки війни, нові люди постійно евакуюються із зони бойових дій, але державної системної допомоги в облаштуванні на нових місцях для них так і немає. Навіть точної цифри немає, скільком людям

потрібне постійне житло, каже Ольга Соловей: є тільки кількість зареєстрованих ВПО, яка постійно змінюється. І черги на житло в громадах, яким теж вірити не можна: обставини в людей змінюються швидше, ніж рухаються ті черги. Це все досі на плечах благодійників, волонтерів і спільнот, організованих самими переселенцями для взаємовиручки.

Щастить вирватися з тієї невизначеності, отримати новий дім часто завдяки рідкісним точковим ініціативам. Але вони є.

Смартквартира під ключ

4 вересня 14 родин переселенців отримали сучасні квартири в селі Мізяківські Хутори (Вінниччина). БФ «Житло для ВПО» цілий рік працював з будівлею колишнього будинку для літніх людей, яка роками стояла занедбана і буквально завалена сміттям. Її повністю реконструювали і перетворили на центр соціалізації ВПО. Це такі гуртожитки з повноцінними смартквартирами, зонами відпочинку і навіть укрітнями. Таких будинків реанімували вже два, третій у роботі. Перший вдалий проєкт — закинтий гуртожиток в Ірпені — відновили на початку 2024-го, там уже живуть 19 родин.

Під час роботи в Ірпені до фонду звернулася Стрижавська громада з Вінниччини, і завдяки активній співпраці вдалося за рік реалізувати ще один проєкт.

«Велика частина успіху залежить від зацікавленості громади в процесі», — пояснює Ольга Соловей.

Ідея відбудовувати старе житло для ВПО за певною юридичною схемою виникла ще у 2022 році. Зараз і сам фонд шукає об'єкти, і до нього звертаються громади з пропозиціями. Не за кожен будівлю беруться — є перелік вимог.

«Ми робимо невеликі об'єкти — площею до 1000 м² — і в такому стані, який дозволяє завершити роботи за рік. І без юридичних проблем із землею», — розповідає Соловей.

Часто нерухомість у комунальній власності якщо не приватизована, то проблемна: використовується не за призначенням, земля відповідно не оформлена тощо. Був випадок, коли пропонували зайнятися будівлею у приватній власності. Доводиться відмовлятися.

Зараз фонд працює над пропозицією громади Заворичів (Броварський район на Київщині). «Два корпуси гуртожитку, дуже схоже на проєкт в Ірпені», — розповідає президентка благодійного фонду.

Коли роботи завершать, новий центр буде розрахований на 38 сімей (114 осіб). Великий шмат роботи — до пів року — займає саме оцінка ситуації, співпраця з громадами, щоб зрозуміти, чи взагалі можна з того матеріалу щось зробити.

«Активно пропрацьовуємо Київську область, є ще кілька потенційних об'єктів, проводимо оцінку», — каже Ольга Соловей.

Громадам від того чиста вигода, запевняє вона. Кожна має певне навантаження від обладміністрації — повинна прийняти і розселити певну кількість евакуйованих, виконати план. Тож самі шукають, як виходити із ситуації. Нові люди — це покращення демографії, це діти, які підуть до школи і, можливо, врятують її від закриття тощо. Серед переселенців можуть

виявитися медики, учителі, комунальники — представники професій, яких не вистачає громаді і які можуть осісти в ній назавжди.

Житло хоч і тимчасове за документами (бо держава взагалі поки що розцінює ситуацію з ВПО як тимчасову, довгострокової політики немає), але воно повноцінне, підкреслює пані Ольга.

«Це принципово важливо: мова не про гуртожитки, а про окремі смартквартири з окремим обліком комунальних послуг», — пояснює вона.

Люди не платять орендної плати, а тільки комуналку і можуть контролювати свої витрати. Житло у власності громади, і вона вирішує, хто має першорядне право на поселення. Крім ВПО, є ще цілий перелік категорій, які можуть претендувати: родини ветеранів, люди з інвалідністю внаслідок бойових дій, багатодітні родини тощо.

«Але це можливість якісного розселення, і ми завжди проговорюємо з громадами, що на перспективу вони можуть застосовувати житло для залучених спеціалістів», — пояснює Соловей.

Якщо ними будуть переселенці — житло просто стане постійним і службовим.

Ремонтні роботи оплачують міжнародні донори. Так, перший об'єкт в Ірпені профінансувала польська Група Dom Development, яка виділила на це 2,5 млн злотих (близько 25 млн грн за тодішнім курсом). На відкритті оновленого будинку побував навіть тодішній посол Республіки Польща в Києві Ярослав Гузи.

Точніше це не ремонт, а повна реконструкція. З облаштуванням ванних кімнат, кухонь, придбанням меблів і техніки для кожної квартирки. «Останній проєкт на Вінниччині коштував 28 млн грн, — розповідає президентка фонду. — Площа 700 м², нове облаштоване укриття поблизу будинку, благоустрій — дитячий майданчик і відпочинкова зона, обладнані квартири».

Є у фонду і досвід купівлі будинків для родин ВПО. Але це ситуативні проєкти, їх реалізували завдяки пожертвам німецьких благодійників. Люди просто зібрали кошти і передали на придбання будинків для двох українських родин.

«Як тільки з'явиться можливість реалізувати нові проєкти з купівлі будинків, ми одразу повідомимо про це», — пишуть на сторінці фонду у Facebook.

Містечко для луганців на схилах Дніпра

Київська область — серед лідерів за кількістю біженців (більше тільки в Донецькій, Харківській, Дніпропетровській областях і в Києві). На початку року, за даними КОВА, на обліку перебували понад 254 000 внутрішньо переміщених осіб. Це більше, ніж, наприклад, зареєстровано в Запорізькій області (200 тисяч).

Для них на Київщині за всі роки війни створили 32 місця тимчасового розміщення. 17 з них — це модульні містечка, в яких оселилися майже 6 тисяч людей. Під соціальне житло для ВПО облаштували шість об'єктів: гуртожитки в Богуславі, у Сквирі, селах Дорогинка та Михайлівка-Рубежівка, приміщення соціальних готелів у Томашівській, Бориспільській громадах.

Переобладують поліклініку під житловий будинок квартирної типу в місті Славутич. І ще триває Київська обласна цільова програма «Підтримка внутрішньо переміщених осіб на 2023–2025 роки», що передбачає реконструкцію наявних приміщень, а також переобладнання нежитлових приміщень на житлові для тимчасового проживання.

Житла безкоштовного замало навіть тимчасового, каже Марина Шевченко, не всі громади в цьому однаково активні. «От в Обухові нічого не передбачено для ВПО. Я з цим борюсь і вже вступила в комісію з інвентаризації житла», — розповідає вона.

Такі комісії обстежують наявний житловий фонд (гуртожитки, комунальні і порожні квартири, недобудови тощо), дають висновок, чи придатне для проживання і якого ремонту потребує, тоді передають на розгляд міської ради. А та вже вирішує: виділити об'єкт для тимчасового проживання, провести ремонт за бюджетні кошти, передати об'єкт у користування під потреби громади... Складний процес.

Нещодавно стало відомо, що Луганська ОВА вирішила будувати на Київщині нове житло для своїх переселенців. Луганська й Київська обласні адміністрації, Сіверськодонецька міська військова адміністрація та міська рада України підписали Меморандум про співпрацю, який передбачає виділення земельної ділянки в межах Української міської громади для спорудження житлових будинків для переселенців.

«Київщина стала домом для понад 55 тисяч жителів Луганщини. Тож Київська ОВА підтримала наші пропозиції щодо будівництва житла на території області», — пояснював очільник ЛОВА Олексій Харченко.

Домовилися вже облаштувати інфраструктуру: під'їзні шляхи, інженерні мережі й інші умови для комфортного проживання.

Олексій Харченко налаштований оптимістично. Наступним кроком має стати виділення землі Українською міськрадою — за планом, наприкінці вересня. «Тоді зможемо повноцінно анонсувати. Забігаючи наперед, хотілося б збудувати три типи житла», — розповідає голова ЛОВА в коментарі LB.ua.

Перший — службове. До міста України релокувалася Сіверськодонецька міська лікарня, у ній працюють понад 100 лікарів-ВПО. Тому й будуватися вирішили в цій громаді.

«Вона непростя з огляду на затребуваність землі, але з релокацією лікарні вибудувалися соціальні й ділові зв'язки, — пояснює Харченко. — І службове житло має бути поблизу цього найбільшого переміщеного з Луганщини об'єкта».

На додачу на Київщині живуть 20 % усіх переселенців з Луганської області, тому тут усе збіглося. «Область обрали для пілотного проєкту — першого, мабуть, такого масштабного проєкту для вихідців з Луганщини», — каже чиновник. ОВА розраховує профінансувати це службове житло власним коштом.

Друга частина плану — спеціальне житло для незахищених верств (теж переселенців). Її можна реалізувати за участю міжнародних партнерів, донорів, деякі попередні домовленості вже є.

Паралельно вивчають законні механізми реалізації третьої частини плану — створити житлово-будівельний кооператив для громадян зі статусом ВПО, які зможуть інвестувати власні кошти в будівництво (зокрема, розрахунок і на держпрограму «єОселя» тощо). Розраховують, що ця частина проєкту потенційно успішна: громада приваблива економічно, до Києва близько, інфраструктура розвинена, бонусом — краєвиди Дніпра.

«Ділянка розташована в селі Халеп'я (60 км від Києва. — Ред.). Думаю, людям буде цікаво інвестувати в такий проєкт», — міркує очільник ЛОВА.

Тільки-но її виділять, почнуть проєктування і перемовини з донорами. Якщо це буде за планом, то до кінця року спроектують будинки і, за словами Харченка, наступного року проєкт на 100 % реалізують. За попередніми розрахунками, мова про 300–400 квартир на приблизно 1000 мешканців.

«Багато хто з міжнародних організацій готовий співпрацювати у сфері забезпечення соціальним житлом, але важливо взяти частину проєкту на себе, щоб вони бачили, що ми теж не пасивні й інвестуємо. Тоді підтягнуться», — переконаний чиновник.

Адміністрація проводила неофіційні опитування і зробила висновок, що якщо відновити будівлю для луганців десь на Черкащині, люди туди не поїдуть — надто травматично знову переїжджати. Зробили висновок, що найдоцільніше скористатися державними програмами компенсацій, які дадуть можливість людям придбати житло, де їм зручно, щоб не руйнувати побут і не змінювати регіон. Навіть школу хочуть облаштувати для ВПО. Точніше в Халеп'ї вона є, однак функціонує, за словами Харченка, відсотків на 10, тож чекає на нових учнів.

Хто зможе претендувати на соціальне житло, ще визначатимуть.

Чудо-містечко

Триває розбудова так званих містечок Хансена. Уже цієї осені мають розпочати роботи в рамках нової програми — будівництва 10 000 квартир для людей, що втратили домівки.

Завдяки підтримці американського благодійника Делла Лоя Хансена на Київщині вже звели понад 800 помешкань для 2,5 тисячі осіб (за даними КОВА). Зокрема, Чудо-містечко Хансена вже є в селі Тарасівка. Збудували комплекс для літніх переселенців у селі Колонщина. А на Софіївській Борщагівці фонд викупив 259 квартир для біженців.

Загалом пан Хансен уклав 50 контрактів про будівництво соціального житла на Київщині. Цього року вони ще тривали, наприклад, будують другу чергу містечка на 200 осіб у Колонщині. Це комплекс індивідуальних чотирикімнатних будинків для літніх людей, які втратили домівки, та інфраструктура. Сучасні комфортні оселі, з терасами, повністю мебльовані, із сантехнікою, побутовою технікою (навіть кондиціонерами) та посудом. Проживання в них абсолютно безкоштовне, навіть комунальні послуги.

У березні засновник Charity Hansen Ukrainian Mission представив новий проєкт — «Житло для всіх». 20 громадам пропонують побудувати доступне соціальне житло у форматі районів, схожих на Чудо-містечко Хансена. «Житло для всіх» розселило б аж 50 тисяч українців. В ініціативу готові

вкласти мільярд доларів США (хочуть залучити міжнародних партнерів, зокрема Світовий банк). Будівництво збиралися завершити до літа 2027-го. Нових заявок на житло, щоправда, поки що не приймають.

Автор: Тетяна Негода.

16.09.2025

LIGA.net

<https://biz.liga.net/ua/all/all/novosti/evrosoiuz-rozrobiv-rekomendatsii-z-zavershennia-tymchasovoho-zakhystu-dlia-ukraintsiv>

Євросоюз розробив рекомендації із завершення тимчасового захисту для українців

Рада Європейського Союзу затвердила рекомендації щодо координованого підходу у завершенні тимчасового захисту для українців після 4 березня 2027 року. Про це повідомила пресслужба ЄС.

Новий документ створює єдині рамки для всіх країн-членів ЄС на майбутнє, коли умови в Україні дозволять безпечне повернення.

"Росія продовжує свої безжальні та невинуватені атаки на Україну. Солідарність ЄС з українським народом залишається непохитною. Водночас важливо завчасно готуватися до того дня, коли українці зможуть повернутися додому і долучитися до відбудови країни", – сказав Кааре Дюбвад Бек, міністр у справах імміграції та інтеграції Данії.

Загалом рекомендацій дві: країни ЄС мають пропонувати українцям дозволи на проживання (за програмами працевлаштування, навчання, освіти, возз'єднання сімей) і створювати програми добровільного повернення в Україну.

ЄС наголошує на обов'язку держав-членів надавати українцям повну інформацію щодо можливостей отримати інший правовий статус, наслідків такого вибору для їхніх прав і пільг, а також щодо доступних програм повернення.

Країнам-членам рекомендують запускати інформаційні кампанії, присвячені добровільному поверненню.

Також вони можуть створювати Unity Hubs, які фінансуватимуться коштом Євросоюзу. Ці центри слугуватимуть точками контакту для українців, допомагатимуть із документами та надаватимуть консультації щодо працевлаштування як у країні перебування, так і в Україні.

16.09.2025

ЕСПРЕСО

<https://espreso.tv/viyskovi-novyny-vidstrochka-dlya-vlasnikiv-nerukhomosti-nardep-mazurashu-proponue-zvilnyati-vid-mobilizatsii-kozhnogo-khto-poseliv-u-sebe-vpo>

Відстрочка для власників нерухомості: нардеп Мазурашу пропонує звільняти від мобілізації тих, хто поселив у себе ВПО

У Раді зареєстрували законопроект, яким пропонують отримувати відстрочку усім тим, хто надасть заяву від двох осіб зі статусом ВПО, про те, що військовозобов'язаний надав їм безоплатно житло для проживання.

Відповідний законопроект 14037 опублікований на сайті Верховної ради України. Його автором є народний депутат Георгій Мазурашу, відомий своїми неоднозначними законопроектами.

Законопроект 14037 він аргументує тим, що внутрішньо переміщені особи звертаються зі скаргами на житлові проблеми.

"Співгромадяни зазначають, що, за їх спостереженнями, в різних регіонах є житло, яке тимчасово не експлуатується власниками і яке могли би надавати для проживання ВПО, якби держава забезпечила певні реалістичні стимули для власників такого житла. Зокрема, пропонують передбачити, що якщо військовозобов'язані надають наявне житло на безкоштовній основі для постійного або тимчасового проживання двом або більше громадянам України зі статусом внутрішньо переміщених осіб, таким громадянам надати відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації", – йдеться у пояснювальній записці до закону.

У соцмережах користувачі уже пишуть, що в таких законопроектах є виключно корисливий мотив.

"Це спотворення рівності, загального права та обов'язку одних громадян перед іншими!", – написав користувач.

Інші ж сумніваються, чи мають такі законотворці юридичну освіту і сумніваються, що законопроект винесуть на розгляд Ради.

16.09.2025

Інтерфакс-Україна

<https://interfax.com.ua/news/general/1104915.html>

В Україні налічується 3,7 млн зареєстрованих переселенців – проєкт держбюджету-2026

Кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб в Україні становить 3,7 млн осіб, свідчить проєкт державного бюджету на 2026 рік.

Згідно пояснювальної записки до законопроекту №14000 від 15 вересня, за даними Державна міграційна служба станом на 1 вересня в Україні кількість

осіб, які задекларували/zareєстрували своє місце проживання становить 28,7 млн осіб.

В той же час, за даними Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності, станом на 1 вересня в Україні налічується 3,7 млн зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб.

16.09.2025

Інтерфакс-Україна

<https://interfax.com.ua/news/diplomats/1105116.html>

На Кіпрі наразі перебуває близько 28 тисяч українських біженців – посол

Близько 28 тисяч українських біженців наразі перебуває у Республіці Кіпр, що у співвідношенні до чисельності населення є одним із найвищих показників у світі, відзначив новопризначений надзвичайний і повноважний Посол Республіки Кіпр в Україні Міхаліс Фіріллас

"Ми розуміємо, що війна змусила багатьох українців залишити свої домівки. Кіпр став для них безпечним прихистком, і ми пишаємося тим, що можемо надати їм підтримку", – сказав Фіріллас під час зустрічі з представником агентства "Інтерфакс-Україна".

За його словами, українські біженці на Кіпрі мають доступ до безкоштовної медичної допомоги, можуть користуватися державною системою освіти, а також отримують підтримку у працевлаштуванні та соціальних виплатах. "Наш уряд робить усе, щоб інтеграція українців у життя Кіпру відбувалася максимально швидко і комфортно", – наголосив Фіріллас.

Він підкреслив, що Кіпр і надалі буде підтримувати Україну та український народ, надаючи як гуманітарну допомогу, так і політичну підтримку на міжнародній арені.

19.09.2025

Інтерфакс-Україна

<https://interfax.com.ua/news/general/1105813.html>

Міністерка Нідерландів закликала українських чоловіків із роботою самостійно забезпечувати себе житлом

Міністерка у справах притулку та міграції Мона Кейзер. заявила, що українські чоловіки, які мають роботу, повинні самостійно подбати про своє житло, повідомляє нідерландський мовник NOS.

Вона наголосила, що країна поступово досягає межі своїх можливостей у сфері надання притулку. "Цілком справедливо, щоб чоловіки, які мають роботу та дохід, самі дбали про своє житло та оплачували його. Наприклад, у родичів, які вже тут живуть. Також можна попросити допомоги у

роботодавця", – сказала міністр, зазначивши, що й нідерландці з роботою самі вирішують питання житла.

За словами Кейзер, це не є жорсткою вимогою до людей, які втекли від війни. "Вони ж тут отримують захист", – додала вона. При цьому міністр підкреслила, що матері з дітьми й надалі отримуватимуть державний притулок.

"Наразі муніципалітети Нідерландів забезпечують близько 97 тис. місць для українських біженців, які повністю заповнені, тоді як щомісяця до країни прибувають сотні нових осіб. У серпні до Червоного Хреста звернулася рекордна кількість – 435 українців", – зазначено в повідомленні.

17.09.2025

Радіо Свобода

<https://www.radiosvoboda.org/a/rekomendatsii-yes-shchodo-prypynennya-tymchasovoho-zakhystu/33533066.html>

Дозволять завершити шкільний рік – деталі рекомендацій ЄС щодо припинення тимчасового захисту для українців

Європейська рада погодила 16 вересня спільні рамки для країн-членів Євросоюзу, як діяти після завершення тимчасового захисту для українців, термін дії якого збігає у березні 2027 року. У документі, з яким ознайомилось Радіо Свобода, описані заходи для повернення українців та умови, за яких вони можуть залишитись. Проєкт Радіо Свобода «Ти як?» пояснює головне.

«Тимчасовий захист за своєю природою є тимчасовим», – йдеться у преамбулі документа на 22 сторінки, де викладені інструкції для країн ЄС, яким чином допомогти українцям вийти із тимчасового захисту.

Директива про тимчасовий захист була задіяна ЄС у 2022 році – одразу після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Досі Євросоюз не застосовував цей інструмент ніколи і, відповідно, не мав практики виходу з тимчасового захисту.

Коли розпочнеться вихід із тимчасового захисту?

Розрахована ця директива максимум на 3 роки, проте станом на березень 2027 року вона діятиме уже 5 років. Через побоювання, що надмірна тривалість директиви створює юридичну колізію, у євроінституціях розробили рекомендації, яким чином державам-членам слід організувати вихід українців з тимчасового захисту без його продовження після березня 2027-го.

Розпочати вихід рекомендується тоді, «коли умови в Україні дозволять», тобто завершиться війна чи буде припинення вогню. Або ж після 4 березня 2027 року, навіть якщо на той час ситуація не зміниться, адже термін дії тимчасового захисту на той момент завершиться.

Рекомендований перехідний період тривалістю у рік, за який українці мають повернутися додому або ж переоформити документи для того, аби

залишитись у ЄС. Зауважується, що для сімей з дітьми важливо забезпечити умови, аби діти змогли завершити шкільний навчальний рік.

«Вкрай важливо забезпечити, щоб повернення додому в Україну з метою реінтеграції відбувалося впорядковано та гуманно, а також щоб враховувалися різні індивідуальні обставини переміщених осіб шляхом підтримки тих, хто бажає та може повернутися до України», – йдеться у рекомендаціях.

Як допомагатимуть повернутися?

ЄС рекомендує країнам запровадити програми добровільного повернення, які діятимуть протягом приблизно одного року після початку процесу виходу з тимчасового захисту. Учасники таких програм протягом цього періоду мають зберігати усі права, що надавав тимчасовий захист: доступ до житла, медицини, школи, ринку праці.

Держави-члени мають координувати умови з Україною – аби повернення було «поступовим та сталим» і не створювало перевантаження для місцевих громад. Рекомендується навіть організовувати виїзди до конкретних регіонів України та дозволяти так звані ознайомчі поїздки – щоб люди могли перевірити стан житла, шкіл чи лікарень перед остаточним рішенням про повернення.

Також радять створювати так звані Unity hubs – інформаційні центри для українців. Там можна буде отримати допомогу з документами, консультації про роботу в країні перебування чи в Україні, а також детальну інформацію про програми повернення.

ЄС готовий фінансувати такі центри з Фонду притулку, міграції та інтеграції. Крім того, держави-члени можуть залучати до роботи міжнародні організації, щоб уникати дублювання зусиль.

Хто зможе залишитися?

Документ передбачає, що українці зможуть залишитися в ЄС, але вже не у статусі тимчасового захисту. Замість цього вони повинні перейти на інші дозволені національними законами категорії перебування: робота, навчання, возз'єднання з родиною.

«Держави-члени повинні сприяти та полегшувати перехід від тимчасового захисту, надаючи чітку інформацію, щоб допомогти відповідним особам зрозуміти переваги та права, що надаються цими іншими національними правовими статусами, порівняно з тимчасовим захистом або іншими формами міжнародного захисту», – йдеться у рекомендаціях.

Залишитися після завершення тимчасового захисту буде найпростіше висококваліфікованим українцям. Адже більшість існуючих категорій дозволів на проживання в ЄС орієнтовані насамперед на висококваліфікованих та високооплачуваних працівників – наприклад, через «блакитну карту» чи статус highly skilled worker.

Для менш оплачуваних професій – у сфері прибирання, догляду чи на заводах – отримання дозволу значно складніше: у багатьох випадках роботодавцю доведеться проходити перевірку ринку праці, якщо тільки йдеться не про дефіцитну професію зі списку браку кадрів.

Водночас за країнами-членами залишається право запровадити національні регулювання чи спрощення дозволів для українців в односторонньому порядку.

Що це означає для українців?

Фактично рекомендації ЄС відкривають два шляхи: повернення додому або інтеграція у національні міграційні системи країн Євросоюзу, які існували досі. Тобто спеціальних додаткових статусів для українців створювати не планують.

Ті, хто обере повернення, зможуть зробити це поступово – протягом року після завершення тимчасового захисту, зберігаючи всі нинішні права.

Ті ж, хто хоче залишитися, мають заздалегідь подбати про зміну статусу: знайти роботу за контрактом, вступити до університету чи легалізувати перебування через сімейні обставини.

З березня 2022 року ЄС запропонував притулок понад чотирьом мільйонам переміщених українців.

18.09.2025

inPoland.net.pl.

<https://inpoland.net.pl/novosti/glawnoe/senat-ukhvaliv-zakonoprojekt-shhodo-800-plyus-legalnogo-perebuvannya-ukra%d1%97nciv-u-polshhi-shhodal/>

Сенат ухвалив законопроект щодо 800 Плюс та легального перебування українців у Польщі. Що далі?

Сенат розглянув урядовий законопроект про надання допомоги біженцям з України, який підтримав Сейм. Остаточне рішення за президентом Навроцьким.

Сейм ухвалив закон про допомогу українцям. Урядовий законопроект запроваджує «норми, спрямовані на пов'язання права іноземців з третіх країн на допомогу по догляду за дітьми з участю на ринку праці, навчанням дітей у польських школах та обмеженнями щодо користування послугами охорони здоров'я громадянами України».

17 вересня урядовий проект, раніше підтриманий Сеймом, потрапив на розгляд Сенату. Заступник міністра внутрішніх справ та адміністрації Мацей Дущик пояснив, що без ухвалення цього проекту багато українців з 1 жовтня цього року втратять право на легальне проживання, а отже, і можливість легально працювати та сплачувати внески на медичне страхування. Таким чином NFZ втратить частину доходів.

Законопроект передбачає продовження терміну легального перебування біженців з України до 4 березня 2026 року, що має вирішальне значення для підтримки їхньої професійної діяльності та стабільності системи медичного страхування.

Сенат ухвалив урядовий законопроект повністю без поправок. У голосуванні взяли участь 89 сенаторів. 57 політиків проголосували за прийняття законопроекту без поправок, 32 – проти.

Однак остаточну крапку у цьому законопроекті має поставити президент. Чи набуде чинності проект залежить від того, чи поставить Кароль Навроцький під ним свій підпис.

19.09.2025

inPoland.net.pl.

<https://inpoland.net.pl/novosti/prezident-ta-uryad-odnostajjni-dopomoga-ukra%20%97ncyam-u-polshhi-povinna-buti-postupovo-skasovana/>

Президент та уряд одностайні: допомога українцям у Польщі повинна бути поступово скасована

Кароль Навроцький має вирішити, що робити урядовою версією поправок до спецзакону. Велика вірогідність, що цього разу президент не накладе вето.

17 вересня Сенат ухвалив нову версію законопроекту про допомогу українцям у Польщі без поправок. Попередню версію так званого українського законопроекту ветовав президент Кароль Навроцький. На думку президента, допомога 800 Плюс повинна призначатися лише тим українцям, які офіційно працюють у Польщі. Урядовці прийняли до уваги бачення президента та внесли відповідні положення до свого проекту.

Уряд налаштований оптимістично, а заступник міністра внутрішніх справ та адміністрації Мацей Дущик наголошує, що цілі уряду та президента «абсолютно однакові».

Справа в тому, щоб запобігти використанню іноземцями систем соціального забезпечення та охорони здоров'я, – зазначив Дущик.

Заступник міністра стверджує, нові урядові пропозиції, які тепер надійдуть на розгляд Кароля Навроцького, базуються на детальному аналізі, проведеному Міністерством сім'ї, праці та соціальної політики, Міністерством охорони здоров'я та Міністерством внутрішніх справ та адміністрації.

Новий законопроект запроваджує положення, що обмежують спектр медичних послуг для українців, щоб «стримувати медичний туризм» та гарантувати, що витрати на медичні послуги для українців у Польщі не зростатимуть.

Ми також погоджуємося з президентом, що допомога біженцям війни з України має бути поступово скасована, – наголосив Мацей Дущик.

Заступник міністра пояснив, що вищезгадана поправка призведе до того, що іноземці, які перебувають під тимчасовим захистом (тобто біженці), змінять свій статус у Польщі на тимчасове проживання. Тоді закон про допомогу більше не застосовуватиметься до них.

Згідно із запропонованими положеннями, виплати за програмою 800 Плюс призначатимуться тим українцям, які працюють у Польщі. Це кожен

місяць перевірятиме ZUS та Прикордонної служби. Мета полягає в тому, щоб перевірити, чи особа фактично проживає та працює в Польщі.

Близькі до президента джерела говорять, що «в принципі, основні заперечення президента до законопроекту знято», і нинішня версія українського законопроекту є «більш прийнятною». Шанси побачити підпис президента під законопроектом зростають. Однак не можна виключати жодного рішення глави Польщі.

15.09.2025

Polskie Radio S.A.

<https://surl.li/hareax>

Як громади і волонтери допомагають переселенцям відновлювати житло після війни

Після бойових дій на Херсонщині та Запоріжжі багато українців залишилися без дому. Волонтери та місцеві громади працюють над відбудовою: ремонтують дахи, вікна та двері, відновлюють покинуті оселі та зводять нові будинки. Для переселенців це не просто дах над головою — це можливість залишитися ближче до рідної землі, повернутися до громади та почати відновлювати своє життя.

Сергій Старков, волонтер благодійної організації «Район №1», добре знає, з чого починається відбудова. Це не масштабні проекти й не великі гроші, а мінімальні речі, без яких людина не може жити у власному домі. Йдеться про дах, вікна і двері. Ці базові потреби стають головним викликом для фондів, які працюють у деокупованих селах Херсонщини.

За його словами, ситуація з відбудовою виглядає так: якщо людина повернулася додому і почала там жити, з часом вона потрапляє у програму допомоги, і волонтери відновлюють її будинок настільки, щоб він став придатним для життя. Але все зводиться до «теплого контуру». Внутрішні ремонти залишаються на совісті самих господарів, і це велика проблема, адже більшість із них не мають на це коштів.

Ще одна ключова тема — внутрішньо переміщені особи. Їх мільйони, і для більшості житлове питання досі не вирішене. Частина орендує житло, інші знайшли притулок у модульних містечках чи гуртожитках. Сергій ділиться особистим досвідом: його мама живе в такому містечку вже другий рік, і хоча це вихід із ситуації, умови там далекі від нормальних — «це ближче до гетто, ніж до дому».

Фонд «Район №1» намагався відповісти на цей виклик. Вони побудували 13 каркасних будинків у Чернівецькій області та ще 10 будинків для багатодітних сімей у Київській. Це гарні, зручні будинки, але їх занадто мало, щоб змінити ситуацію. «Це не масштаби країни», — визнає Сергій. Він сподівається, що зможе показати донорським організаціям приклади вже реалізованих проєктів, щоб залучати нові гроші й будувати більше.

Важливо, що місцеві громади відіграють ключову роль. У багатьох селах є пусті хати, які громади віддають переселенцям. Тоді волонтери ремонтують

їх — знову ж таки мінімально: дах, двері, вікна. Така практика, каже Старков, дуже корисна: ВПО залишаються близько до рідних місць, громади отримують нових мешканців, а економіка оживає. «Це стимулює життя, — говорить він. — Інакше ці села просто вимерли б».

Але є й проблеми, які громади самотужки не здолають. Наприклад, питання документів: довгий час відбудовувати можна було лише ті будинки, які мали офіційні папери. Через це багато людей залишалися поза програмами допомоги. Лише 2023 року місцева влада почала видавати довідки про фактичне проживання, і це дозволило фондам рухатися далі. Ще одна проблема — брак гнучкості у бюджетах: стандартних сум вистачає на маленькі й середні будинки, а великі залишаються без ремонту.

Попри все, Старков бачить і позитив. Є громади, які показують приклад усій країні. Калинівська на Херсонщині та Широкинська на Запоріжжі активно співпрацюють із фондами, шукають міжнародних партнерів, підтримують і переселенців, і своїх мешканців. Вони розвивають інфраструктуру, відбудовують школи та садочки, підтримують місцевий бізнес і навіть створюють програми для бджолярів та фермерів. Це доводить: якщо громада зацікавлена, вона здатна швидко розвиватися навіть у надскладних умовах.

«Ми намагаємось робити все, що можемо, — каже Сергій. — Але проблема житла для переселенців і відбудови сіл набагато більша за наші можливості. І все ж головне — щоб люди поверталися. Бо якщо люди живуть у своїх громадах, навіть у зруйнованих селах, тоді є сенс боротися за відновлення».

17.09.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/zminy-speczakon/>

Сейм ухвалив проєкт закону про допомогу громадянам України. Пояснюємо, які зміни чекають на українців

12 вересня Сейм Польщі ухвалив новий проєкт закону про допомогу громадянам України у зв'язку з війною в цій країні. Далі його має розглянути Сенат, а після цього — підписати Президент Польщі. Нововведення, зокрема, стосуються виплати допомоги 800+. Розповідаємо про зміни, які торкнуться громадян України, згідно з проєктом закону.

Закон «Про внесення змін до окремих законів з метою перевірки права на сімейні виплати для іноземців та про умови надання допомоги громадянам України у зв'язку з військовим конфліктом на території цієї держави» — це новий проєкт польського уряду, який дозволить українським біженцям і далі легально жити й працювати на території Польщі. Він був розроблений у зв'язку з вето президента Кароля Навроцького, яке він наклав на законопроєкт, який передбачав продовження дії спецзакону про допомогу громадянам України у зв'язку з війною в цій країні.

9 вересня законопроект ухвалила Рада міністрів Польщі. А 12 вересня – польський Сейм. За ухвалення законопроекту проголосувало 227 депутатів, проти – 194. 7 депутатів утрималися. Наразі законопроект потрапив на розгляд Сенату. Його розглянуть 17 вересня. Після цього проект закону передадуть на підпис Президенту.

Нижче ми розповідаємо про зміни, які торкнуться громадян України, згідно з проектом закону.

Продовження легального перебування українців зі статусом UKR

Згідно з проектом закону, громадяни України, які мають статус UKR, зможуть легально перебувати на території Польщі до 4 березня 2026 року. Вони також матимуть доступ до ринку праці, освіти, медичних послуг, сімейних і соціальних виплат, а також можливість проживання у закладах колективного розміщення. Таким чином уряд хоче продовжити підтримку українських воєнних мігрантів, а також зберегти правовий та адміністративний порядок. За деякими пунктами передбачені спеціалізовані вимоги – про це детальніше нижче.

Варто зазначити, що ЄС продовжив термін дії тимчасового захисту для українців ще на один рік – до 4 березня 2027 року. Після цього країни-члени ЄС впроваджуватимуть інші рішення, які дозволять українцям отримати більш стабільний статус у країнах перебування.

Соціальні виплати відповідно до професійної активності

Ще одна норма закону передбачає, що виплати «800+», «Добрий старт» та «Активні батьки» для іноземців з третіх країн будуть залежати від їхньої трудової активності в Польщі або від сплати медичного страхування, а також від виконання обов'язку навчання дітьми (не стосується дітей до 6 років, які мають право на виплати без відвідування школи).

Іноземці, які будуть подавати заяву на отримання цих виплат, матимуть обов'язок отримати номер PESEL. Також запроваджується автоматичний обмін даними між реєстром PESEL, інформацією Прикордонної та ZUS. Таким чином планується перевіряти перебування іноземця на території Польщі. Також ZUS щомісяця буде перевіряти професійну активність іноземця, що отримує допомогу.

Ті особи, які перетинають кордон за правилами малого прикордонного руху, втратять можливість отримати тимчасовий захист, а отже і право на виплати та медичне обслуговування (оскільки вони не виконують умови перебування на території Польщі).

Обмеження переліку медичних послуг, які можуть отримувати громадяни України

Положення обмежують перелік медичних послуг, якими можуть користуватися громадяни України в рамках Фонду допомоги. Так, будуть обмежені деякі види лікування, зокрема, стоматологічне лікування, планові ортопедичні операції та програми лікарських засобів. Ці рішення мають на меті запобігти зловживанням, наприклад, коли до Польщі приїжджають виключно з метою отримання медичної допомоги. Також таким чином планується зменшити навантаження на систему охорони здоров'я.

Варто зазначити, що нововведення не стосуватимуться дітей до 18 років, а також тих, хто досягне цього віку під час проходження лікування. У цьому випадку обмеження не розповсюджуватимуться на ці категорії українців до закінчення лікування.

Впровадження карти перебування CUKR для осіб зі статусом UKR

У Польщі невдовзі, очікується від 1 січня 2026 року, має запрацювати електронна система MOS 2.0, яка дозволить подавати заявки на отримання спеціальної карти перебування для українських біженців – карти CUKR. Законопроект щодо впровадження цієї системи ще не був внесений на голосування, але очікується, що це відбудеться найближчим часом, адже документ уже розглядається в Сеймі. Водночас критерії отримання карти CUKR будуть залежати від ухвалення або неухвалення змін до спецзакону.

Якщо закон буде ухвалено, то критеріями отримання карти CUKR будуть:

- наявність активного статусу UKR станом на 4 червня 2025 року;
- у день подачі заявки наявність активного статусу UKR;
- наявність активного статусу UKR продовж принаймні 365 днів (рік).

Водночас якщо закон не буде ухвалено, то критеріями отримання карти CUKR будуть:

- наявність активного статусу UKR станом на 4 березня 2024 року;
- у день подачі заявки наявність активного статусу UKR;
- наявність активного статусу UKR продовж принаймні 365 днів.

Більшість інших змін залишаються такими ж, як і в ухваленому сеймом 5 серпня проекті спецзакону про допомогу громадянам України.

Коментар представника фонду «Український дім» щодо запропонованих нововведень

Як зазначив у коментарі для «Нашого вибору» Олександр Пестриков, представник відділу моніторингу й адвокації «Українського дому» у Варшаві, законопроект має статус термінового, через що не передбачалося публічних консультацій. Однак фонд надіслав до Сейму лист, у якому, зокрема, запропонував продовжити легальне перебування українців зі статусом UKR до 4 березня 2027 року, а також врахувати ситуацію студентів, осіб, які ведуть нереєстровану діяльність або працюють на підставі цивільно-правових договорів (*umowa o dzieło*), дітей, утримуваних іншими членами сім'ї, аніж батьки чи законні опікуни та дітей, які перебувають під опікою осіб пенсійного віку або батьків з інвалідністю, що не підлягають обов'язковому соціальному страхуванню.

«Ми одразу розуміли, що під час роботи над проектом наші пропозиції не будуть враховані – так само як не врахували більшість зауважень Міністерства праці чи пропозицію Конфедерації “Левіафан” (а також і нашу) про продовження дії спеціального закону до 4 березня 2027 року. Автори проекту відповіли лише, що навіть на врахування слухних пропозицій у них просто немає часу. Оскільки під час засідання Комісії внутрішніх справ і адміністрації не було внесено жодних поправок, про цей проект можна

повторити лише те, що ми в “Українському домі” говорили вже давно: ми вдячні, що питання українських біженців уряд і Сейм розглядають як важливе й невідкладне», – говорить Олександр Пестриков.

Експерт звертає увагу на рішення уряду щодо виплат 800+. Олександр Пестриков зазначає, що запровадження таких розв’язань не можна було уникнути, з огляду на настрої суспільства. «Але ми ще раз наголошуємо, що перелік осіб, які вважаються економічно активними, а також перелік винятків є неповними: у ньому бракує студентів, пенсіонерів, які доглядають за дітьми, а також дітей, фактичне утримання яких здійснюють інші родичі, а не офіційні опікуни. Крім того, ми вважаємо недостатньо виваженим рішення уряду виключити українських пенсіонерів із програм відшкодування вартості ліків», – наголосив Пестриков.

Найбільше занепокоєння викликає дискусія навколо проєкту під час його розгляду у Сеймі. Під час неї частина партій просила включити до закону норми, які не мають прямого відношення до статусу, прав і обов’язків українських біженців у Польщі, але були у президентському проєкті (зміна закону про громадянства, закону о ППН і Кримінального кодексу). «Після того, як вони отримали обґрунтовану відмову, з трибуни Сейму прозвучали сподівання щодо нового вето зі сторони Президента. Звісно, такий сценарій буде для українських біженців найчорнішим», – підсумовує Олександр Пестриков.

17.09.2025

Radio Prague International

<https://ukraina.radio.cz/na-shlyahu-do-postiynogo-perebuvannya-v-chehiyi-pravo-na-specdozvil-otrymaly-8862999>

На шляху до постійного перебування в Чехії: право на спецдозвіл отримали менш ніж чотири відсотки біженців

Біженці з України вже давно стали вигідними чеській державі, підприємства благають зробити так, щоб українці могли залишитися в Чехії й далі. Міністерство внутрішніх справ запропонувало біженцям із тимчасовим захистом спеціальний дозвіл на п’ятирічне перебування, після якого можна буде отримати й дозвіл на постійне перебування. Але умови отримання спецдозволу були встановлені такі суворі, що виконало їх лише 15 тисяч біженців із більш ніж 390 тисяч, які нині зареєстровані в Чехії, звертає увагу інтернет-видання Novinky.cz.

«Це дуже низьке число. Інтеграція українців — це такий успіх, що ми мали б запропонувати впевненість у тривалому перебуванні величезній більшості їх», — вважає Мартін Розумек, директор Організації допомоги біженцям.

Українські біженці, які не отримують нового спеціального дозволу на довгострокове перебування, можуть далі залишатися в Чехії на підставі так званого тимчасового захисту. Але його термін обмежений березнем 2027 року,

і він може скінчитися й раніше в разі укладення миру чи принаймні перемир'я у війні Росії проти України. Тож не ясно, яким буде в такому разі подальше майбутнє цих людей.

При цьому уряд Чехії наголошує, що біженці вигідні Чехії з економічного погляду. «Українці вносять до нашого бюджету більше, ніж нам коштує допомагати їхнім співвітчизникам», — постійно звертає увагу, наприклад, міністр праці і соціальних питань Маріан Юречка (коаліція „Spolu“).

І дійсно: за останніми наразі даними за другий квартал цього року, біженці внесли до бюджету 7,6 мільярда крон, а взяли з нього 3,8 мільярда.

Та й підприємці просять, щоб держава пішла назустріч українцям, які працюють у Чехії. «Було б варто створювати умови для тривалішої інтеграції тих, хто хоче тут залишитися», — казав раніше речник Економічної палати Ян Сотона. Якби вони мусили виїхати після закінчення війни, це, за його словами, спричинило б помітну нестачу людей у чеській економіці.

Дохід, якого більшість не матиме

Саме згаданий спеціальний дозвіл на довгострокове перебування мав би додати впевненості і біженцям, і їхнім працедавцям. Той, хто отримає такий дозвіл, матиме право жити і працювати в Чехії ще п'ять років, а відтак матиме право просити й про дозвіл на постійне перебування.

Але Міністерство внутрішніх справ підготувало, а уряд потім схвалив суворі умови, які має виконати кожен прохач. Це, зокрема, вимога, щоб прохач заробляв за рік принаймні 440 тисяч крон, тобто приблизно 36 600 крон за місяць. А кожна додаткова людина в домогосподарстві підвищує цю суму ще на 110 тисяч — тож, наприклад, мати з дитиною має заробляти 45 800 крон за місяць, із двома дітьми — 55 тисяч.

Тож, як повідомив речник МВС Адам Резлер, протягом визначеного терміну інтерес до спецдозволу виявили майже 47 тисяч домогосподарств, або приблизно 80 тисяч осіб; право ж на цей дозвіл отримали лише 15 тисяч осіб — 81 відсоток із них становлять економічно активні біженці, 18 відсотків діти (залишається ще 1 відсоток, який, імовірно, припав на пенсіонерів). 22,5 відсотки успішних прохачів живуть нині в Празі.

В МВС іще наперед заявляли, що виконати всі вимоги змогли б не більш ніж 20 відсотків прохачів; реальне число склало менш ніж 19 відсотків. А якщо рахувати від усіх біженців із тимчасовим захистом, це менш ніж чотири відсотки. Таким чином, підтвердилися побоювання критиків, що умови занадто суворі — зокрема вимога щодо доходів.

«У цих категоріях заробітків перебувають, за оцінками, лічені відсотки біженців. В абсолютній більшості випадків ідеться про родини з кількома економічно активними членами», — заявляла, наприклад, урядова уповноважена з прав людини Клара Шимачкова-Лауренчикова в зауваженнях до постанови уряду. Так воно й сталося.

Але ті, хто не мав успіху, можливо, отримають новий шанс. «Після оцінки нинішньої першої хвилі (реєстрацій на спецдозвіл) уряд Чехії

вирішить, чи буде оголошувати нове коло реєстрацій і на яких умовах», — заявив речник Резлер.

19.09.2025

Radio Prague International

<https://ukraina.radio.cz/mvs-chehiyi-sklykalo-naradu-cherez-smert-15-richnogo-ukrayincy-a-na-vyrobnyctvi-8863230>

MBC Чехії скликало нараду через смерть 15-річного українця на виробництві

Про це повідомила в нижній Палаті депутатів парламенту урядова уповноважена з прав людини Клара Шимачкова-Лауренчикова. Хлопець загинув 27 серпня під час роботи в фірмі для виробництва будматеріалів у Пльзенському краї. За словами уповноваженої, це результат цілком неетично встановлених умов праці.

«Для нас важливо, щоб такі речі не траплялися, щоб схожі трагедії були ретельно розслідувані і щоб Чехія вміла краще захищати дітей і в трудовій галузі», — сказала вона.

Речник Міністерства внутрішніх справ Ондржей Кратошка підтвердив, що йдеться про одну з робочих нарад у міністерстві.

Днями уповноважена звертала в соцмережі ікс увагу, що трудова експлуатація є в Чехії давньою проблемою, а хвиля біженців із України відкрила її в значно гострішому світлі. За словами Шимачкової-Лауренчикової, майже 60 відсотків працевлаштованих із тимчасовим захистом працюють через так звані агентства працевлаштування.

Ідеться про схему, за якою працівника формально наймає на роботу саме це агентство, а потім передає цього працівника реальному працедавцеві. Така схема відкриває шлях до широких зловживань: наприклад, належного медичного і соціального страхування за такого працівника не сплачує ні агентство, ні реальний працедавець. А коли працевлаштування ще й пов'язане з наданням житла, то побоювання втратити і те, й інше одразу не дає людям можливості дієво захищати свої права.

«Контрольні механізми не можуть впоратися зі зростанням числа працевлаштованих іноземців, включно з неповнолітніми й дітьми, ситуація з якими викликає найбільшу тривогу... Трагічна смерть 15-річного хлопця в Пльзенському краї є болісним нагадуванням, що система не спрацьовує», — наголосила уповноважена.

За повідомленнями чеських ЗМІ, 15-річний українець на ім'я Іван родом із Рахова працював на виробництві будматеріалів із каменедробаркою, хоча така робота для неповнолітніх заборонена. Шнековий транспортер машини затягнув і відірвав йому руку, врятувати життя хлопця після такої травми не вдалося.

Наразі триває розслідування трагедії, але є серйозні побоювання, що хлопець був працевлаштований нелегально, а при його роботі на цьому

виробництві були серйозні порушення. Зокрема, медична рятувальна служба реєструє його як такого, що не має медичного страхування, тож рахунок за виїзд на суму понад 10 тисяч крон надіслали за місцем проживання загиблого.

15.09.2025

24 канал

https://24tv.ua/zakordon24/litva-planuye-prodovzhiti-timchasoviy-zahist-dlya-bizhentsiv_n2914571

Ще на рік: популярна країна ЄС хоче продовжити захист для українських біженців

Міністерство внутрішніх справ Литви запропонувало продовжити тимчасовий захист для громадян України, які втекли від війни. Відомство вже підготувало відповідну постанову уряду.

Документ пропонує продовжити його дію до березня 2027 року. Про це повідомляє 24 Канал з посиланням на LRT.

Чи продовжить Литва тимчасовий захист для українців?

Наразі українці у Литві мають посвідки на проживання чинні до 4 березня 2026 року. Якщо запропоновані зміни отримають схвалення, ці дозволи будуть автоматично продовжені ще на 1 рік.

«Загальна позиція Європейського Союзу – продовжити тимчасовий захист, адже війна ще не закінчилася. Це природне рішення», – заявив міністр внутрішніх справ Литви Владислав Кондратович.

МВС оголосило, що такі заходи полегшать адміністративний тягар як для громадян України, так і для співробітників міграційної служби, оскільки щодня реєструється в середньому 30 – 40 нових заяв на тимчасове проживання.

Продовження терміну дії статусу тимчасового захисту також внесе зміни до чинних нормативно-правових актів. Зокрема, іноземці, які мають цей статус, більше не будуть зобов'язані демонструвати знання литовської мови під час роботи в країні. Таке рішення було прийнято урядом на початку липня.

Зауважимо, зараз близько 47 600 українців користуються тимчасовим захистом у Литві. Він надає їм право на проживання, роботу, соцпідтримку, медичну допомогу, житло, а також на освіту дітей.

16.09.2025

24 канал

https://24tv.ua/zakordon24/ukrayintsiv-polshhi-chekayut-shhomisyachni-perevirki-pratsevlashtuvannya_n2915218

Порушення – заборона на в'їзд: Польща запроваджує щомісячні перевірки для українців

Польща бореться з нелегальним працевлаштуванням. У рамках цих зусиль уряд оголосив про запровадження щомісячних перевірок для моніторингу офіційного статусу працевлаштування іноземних працівників.

З огляду на те що українці становлять найбільшу групу мігрантів у Польщі, вони опиняться в центрі уваги інспекторів. Про це повідомляє 24 Канал з посиланням на InKorr, яке цитує заступника міністра внутрішніх справ і адміністрації Польщі Мацея Душчика.

Чому Польща посилює контроль за працівниками?

Польща оголосила про запровадження щомісячних перевірок офіційного статусу працевлаштування іноземних працівників, у тому числі з України. Ця ініціатива буде спрямована як на працівників, так і на роботодавців.

Влада заявила, що цей захід спрямований на розв'язання проблем, пов'язаних із "сірим" ринком праці, та забезпечення дотримання трудового законодавства.

Такі заходи дозволять:

- скоротити кількість випадків роботи без офіційних контрактів;
- виявити шахрайські схеми з фіктивним працевлаштуванням;
- збільшити надходження податків і соціальних внесків до бюджету.

Міністерство соціальної політики оголосило, що нагляд за соціальними виплатами буде інтегрований і з системою ZUS (Фонд соціального страхування). Щомісяця процес верифікації буде автоматично підтверджувати, чи іноземець офіційно працевлаштований. Соціальні виплати нараховуватимуться лише після підтвердження трудових відносин.

Як відбуватимуться перевірки?

Інспектори праці мають намір зосередити свою увагу на критично важливих сферах дотримання трудового законодавства, зокрема:

- наявність дійсних трудових договорів або договорів підряду;
- своєчасна і точна сплата податків і соціальних внесків;
- умови праці, такі як тривалість робочого дня, заробітна плата та дотримання норм.

Перевірки будуть проводитися на регулярній основі – щомісяця. Роботодавці та працівники, викриті в порушенні трудового законодавства, можуть бути оштрафовані, а серйозніші порушення можуть призвести до анулювання дозволів на роботу або навіть до заборони на в'їзд до Польщі в майбутньому.

19.09.2025

24 канал

https://24tv.ua/zakordon24/viplati-dlya-ukrayintsiv-de-naybilshi-viplati-bizhentsyam-2025_n2917510

У яких країнах українці можуть отримати найбільші виплати у 2025 році: варто знати

Через війну мільйони людей були змушені покинути Україну та шукати безпечного притулку за кордоном. І європейські країни надають підтримку українським біженцям: житло, доступ до освіти і праці, а також фінансову допомогу.

Від початку повномасштабної війни чимало українців виїхали за кордон, і найбільше біженців прийняли Польща та Німеччина. Та це далеко не єдині країни, де українці можуть отримати допомогу, повідомляє 24 Канал з посиланням на DW.

Де українці можуть отримати найбільші виплати за кордоном?

Німеччина

Німеччина наразі залишається країною, що гарантує один з найвищих рівнів виплат для українців. Сума не є фіксованою, і її розраховують, відштовхуючись від категорії, до якої потрапляє заявник.

У 2025 році суми Bürgergeld такі:

- для одиноких дорослих та матерів чи батьків-одиначків – 563 євро;
- для подружжя – по 506 євро кожному;
- дітям від 14 до 17 років – 471 євро;
- дітям від 6 до 13 років – 390 євро;
- дітям до 5 років – 357 євро.

Втім, з початку 2025 року в уряді Німеччини заявили, що для українських біженців починають діяти нові правила. Якщо людина відмовлятиметься від роботи, що їй пропонує соціальна служба, то допомогу можуть скоротити на 30%.

Бельгія

Дорослі біженці з України у Бельгії наразі отримують приблизно 1300 євро на особу щомісяця – і ця виплата регулярно індексується, а з 2022 року неодноразово зростала. Це найвищий у ЄС рівень соціального захисту для українців, що мають статус тимчасового захисту.

Як і у Німеччині, у Бельгії українські біженці у правах прирівняні до безробітних бельгійців. Українці там мають державне медичне страхування і, якщо є така потреба, можуть проживати у державних притулках. Також є можливість отримання субсидії на купівлю меблів, одягу, медичних засобів тощо.

Нідерланди

У Нідерландах безкоштовно надають притулок українцям з дітьми, літнім особам, хворим та родинам. Наразі приймальні пункти переважно

заповнені, але можна звернутися до одного з чотирьох центрів для біженців – в Утрехті, Роттердамі, Амстердамі та Ейндховені. А ось самотнім чоловікам та родинам без дітей питання проживання потрібно вирішувати самостійно, пише Enable Me.

Українці, які проживають у наданому державою житлі в Нідерландах, можуть отримувати 205 євро на харчування щомісяця, а також 55 євро на особисті потреби. Втім, якщо у центрі надають триразове харчування, тоді виплачується тільки 55 євро. Після знаходження роботи чи житла виплати припиняються.

Польща

Польща – це все ще одна з найбільш популярних країн для отримання тимчасового захисту. Громадяни України мають право на безкоштовне проживання в колективних центрах до 120 днів після в'їзду.

З 1 січня 2025 року розмір виплат в країні збільшили, і зараз він варіюється від 950 до 1679 злотих на людину. А українські біженці з дітьми мають право на соціальну допомогу у розмірі 800 злотих на дитину.

Також біженці, що мають статус інвалідності, можуть отримати допомогу від 600 до 4000 злотих, а також оформити пенсію у розмірі 1588 злотих. Школярі ж раз на рік можуть отримати від польського уряду виплату у розмірі 300 злотих, аби придбати канцтовари, рюкзак та решту приладдя для школи.

19.09.2025

РБК-Україна

<https://www.rbc.ua/rus/news/eoselya-vpo-pershiy-vnesok-mozhut-zniziti-1758294956.html>

"єОселя" для ВПО: перший внесок можуть знизити, а 70% по кредиту в перший рік покриватиме держава

Для ВПО, які вирішують купувати житло за програмою "єОселя", перший внесок незабаром може зменшитись до 120 тис. гривень, а 70% суми за відсотки по кредиту у перший рік може платити держава. Це стане можливим, коли на практиці почнуть реалізовувати урядову Постанову №988.

Про це пише РБК-Україна з посиланням на коментар Голови Комітету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку і містобудування, очільниці партії "Слуга Народу" Олени Шуляк виданню УНН.

За її словами, у серпні Уряд ухвалив постанову "Деякі питання надання державної допомоги за кредитом, забезпеченим предметом іпотеки, наданим внутрішньо переміщеним особам та особам, які проживають на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або які перемістилися на ці території з територій, тимчасово окупованих Російською Федерацією" (№988).

Згідно з нею, в рамках комплексної програми підтримки прифронтових регіонів, запрацює оновлений механізм програми "єОселя". Йдеться про компенсації від держави для ВПО та мешканців прифронтових регіонів.

Пільгові умови "єОселі" для ВПО

Планується, що держава сплачуватиме 70% першого внеску. Але є одна умова - житло має бути не дорожчим за 2 млн гривень.

Крім цього, держава бере на себе сплату 70% відсоткової ставки у перший рік участі у програмі. Але також є умова - не більше 150 тис. гривень загального розміру річного платежу.

Також держава бере на себе зобов'язання по сплаті 40 тис. гривень як разової комісії банку на надання кредиту, зборів та страхових платежів за кредитом.

"А тепер прості підрахунки: перший внесок у розмірі 20% для житла, яке коштує 2 млн гривень, становить 400 тис. гривень. Але якщо держава сплатить 70% з них, для ВПО перший внесок становитиме 120 тис. гривень. Тобто, участь у програмі "єОселя" стане набагато доступнішою. Відтак, кількість ВПО, які зможуть придбати за її допомогою житло, може зрости", - пояснила Шуляк.

Вона зауважила, що раніше можливість участі переселенців у програмі була значно обмежена через несприятливі з фінансової точки зору умови участі - сплата 20% вартості житла як першого внеску і 7% кредитної ставки. Але тепер ці умови можуть стати для них більш посильними.

Нардепка також підкреслила, що зміни у програмі "єОселя" впливають позитивно на участь у ній переселенців. Так, станом на кінець 2024 року, скористатися єОселею змогли лише 340 переселенців. Станом на зараз - більше ніж 800. Це стало наслідком, у тому числі зниження віку житла, яке переселенці можуть придбати за допомогою єОселі.

"Це була наша рекомендація уряду, яку ми сформулювати за підсумками проведених нами масштабних публічних консультацій, які показали, що обмеження віку житла, яке переселенці можуть купити за єОселею, вкрай негативно впливає на їх можливості це зробити", - пояснила Олена Шуляк.

Умови участі у програмі

Згідно з постановою №988, допомога надаватиметься тим ВПО, які ще не мають власного житла, тобто не мають права власності на житлові об'єкти нерухомого майна, зареєстровані у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Виключення - житло, розташоване на територіях активних бойових дій, або на тимчасово окупованих.

Крім того, державна допомога не надається, якщо громадянин продавав житло протягом 3 років до дати подання заяви на неї.

Для того щоб подати заяву, потрібно буде:

- Щоб громадянин був офіційно зареєстрований як ВПО - стояв на обліку внутрішньо переміщених осіб або за умови реєстрації місця проживання на прифронтових територіях;

- Підтвердити відсутність у власності житлової нерухомості, окрім випадків, якщо житло у власності є, але воно розташоване на ТОТ або знаходиться на прифронтових територіях;
- Підтвердити, що протягом останніх 3 років особа не продавала житло на підконтрольній Україні території.

Як зазначила нардепка, наразі можна побачити, що кожне спрощення умов програми поступово веде до збільшення кількості громадян, які беруть участь у ній. Умови участі у програмі постійно переглядають. Зокрема, наприкінці 2024 року молоді віком до 26 років дозволили купувати житло за програмою за умови сплати першого внеску у 10% вартості житла.

"Загалом, як ми бачимо, у перший рік роботи - станом на кінець 2023 року (програму запущено наприкінці 2022 року) було видано 5855 кредитів. Станом на зараз - майже 20 тис. кредитів", - резюмувала Олена Шуляк.

19.09.2025

Укрінформ

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4038160-u-proekti-budzetu2026-na-pidtrimku-pereselenciv-peredbaceni-72-milardi-marcenko.html>

У проєкті бюджету-2026 на підтримку переселенців передбачені \$72 мільярди - Марченко

У проєкті державного бюджету на 2026 рік на усі програми підтримки внутрішньо переміщених осіб закладено 72 млрд грн, найбільше – на виплати за проживання.

Про це міністр під час години запитань до уряду повідомив міністр фінансів України Сергій Марченко, передає кореспондент Укрінформу.

«На сьогоднішній момент у проєкті державного бюджету на заходи з підтримки внутрішньо переміщених осіб закладено 72 млрд грн по всіх програмах, які є. Це і найбільша програма – покриття витрат на проживання внутрішньо переміщених осіб (39,6 млрд грн – ред.), а також нова, що з'явилася у цьому бюджеті, – на житло для внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих територій, на яку буде спрямовано 14 млрд грн», - сказав Марченко.

Крім того, за програмою «ЄОселя» для покриття першого внеску за придбане житло та відсотків по кредиту за перший рік передбачено 4,4 млрд грн. На компенсації за пошкодження та знищення житло за програмою «ЄВідновлення» - 4,4 млрд грн. За проектом НОМЕ від партнерів планується отримати 2,5 млрд грн.

«На соціальні послуги для ВПО, які опинилися в складних життєвих обставинах – це проживання у притулках, підтримане проживання - 2 млрд грн. Для оплати постачання розподілу електричної енергії, твердого палива - 1,8 млрд грн. За програмою «Прихисток» - 1,1 млрд грн», - додав міністр.

Продовжить у наступного році діяти і програма субсидій на оренду житла, на яку закладено у бюджеті 0,5 млрд грн. Програми зайнятості, які

охоплюють переселенців, будуть профінансовані на рівні 0,4 млрд грн. Така ж сума передбачена за програмою НОРЕ (забезпечує можливість громадянам України отримати компенсацію або підтримку для відновлення житла). Додатково громадам для облаштування тимчасового житла передбачена субвенція у розмірі 1,1 млрд грн.

«Тобто в нас є ресурс, який дозволить найбільш вразливим категоріям внутрішньо переміщених осіб бути підтриманим з боку держави», - зазначив Марченко.

15.09.2025

На пенсії

<https://napensii.ua/uk/news/413109-u-pyaty-oblastyakh-vidkryvayetsya-novuj-proekt-groshovoyi-dopomogy-dlya-ukrayincziv-yak-podaty-zayavku/>

У п'яти областях відкривається новий проект грошової допомоги для українців: як подати заявку

Громадяни, які мешкають у нестабільних умовах, зможуть отримати грошові виплати.

УВКБ ООН надасть фіндопомогу ВПО — умови програми

Внутрішньо переміщені особи (ВПО), які проживають у Києві, Дніпропетровській, Полтавській, Кіровоградській та Запорізькій областях, можуть подати заявку на отримання грошової допомоги для оплати оренди житла. Програму організовано Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) спільно з благодійним фондом «Право на захист».

Фінансова підтримка передбачена строком на шість місяців 2025 року. Основна мета — полегшити процес інтеграції ВПО у нові громади та допомогти найуразливішим категоріям переселенців.

Хто може претендувати на виплати

Заявку можуть подати сім'ї, які:

- мають статус ВПО, оформлений після 24 лютого 2022 року;
- тимчасово проживають в установах, які включені до урядового переліку (Постанова №930);
- знаходяться у будинках, не призначених для проживання (наприклад, школи або медустанови);
- живуть у модульних містечках чи орендованому житлі з поганими умовами;
- схильні до ризику виселення.

Додаткова умова участі — чіткий план подальшого забезпечення оренди (наприклад, через працевлаштування або запуск бізнесу).

Як подати заявку

Для участі необхідно заповнити онлайн-анкету. Після аналізу наданої інформації організатори самостійно зв'яжуться з відповідними кандидатами для особистої співбесіди.

Важливо: заповнення анкети не гарантує автоматичної участі у програмі.

Формат виплат

Фінансова допомога зараховуватиметься на цифровий гаманець Vibrant у цифрових доларах США (USDC). Отримувачі отримають SMS з інструкцією для завантаження та активації програми.

21.09.2025

ТРИБУН

<https://tribun.com.ua/uk/122731-xarkiv-prodovzhue-prijmati-pereselentsiv-terexov>

Харків продовжує приймати переселенців, – Терехов

У Харкові планують запуск системи теплопостачання в гуртожитках, де наразі проживають вимушено переміщені особи.

Про це повідомив міський голова Ігор Терехов в ефірі національного телемарафону.

За його словами, Харків продовжує приймати людей, евакуйованих із прифронтових територій різних регіонів. Для їх розміщення місто надає місця в гуртожитках, і значна частина ВПО користується цією можливістю.

"Багато переселенців знаходиться в гуртожитках, які ми їм надали. Ми готуємось до опалювального сезону і розглядаємо, як ці гуртожитки підключити до теплопостачання. Як і в попередні опалювальні сезони, всі будуть з теплом", – підкреслив Ігор Терехов.

Регіональні

15.09.2025

Радіо Місто над Бугом

<https://mistonadbugom.com.ua/article/u-vinnici-yde-nabir-na-osvitnyu-programu-pravo-na-biznes-kurs-dlya-pidpriyemciv-dlya-vpo-ta-osib-yaki-postrazhdali-vid-viyni>

У Вінниці йде набір на освітню програму "Право на бізнес: курс для підприємців" для ВПО та осіб, які постраждали від війни

Учасники отримають актуальні знання та практичні інструменти для перезапуску, трансформації або зміцнення власного бізнесу. Курс допоможе вдосконалити підприємницькі навички, адаптуватися до нових умов ринку та відкрити нові можливості для розвитку.

Як повідомляють на сайті благодійного фонду "Право на Захист", цей курс допоможе людям, чиї бізнеси постраждали через війну, започаткувати, відновити чи розширити бізнес-діяльність у межах Вінницької області.

В межах програми учасники отримуватимуть психологічну та коучингову підтримку, що допоможе стати впевненішими в собі й досягти мети. Також, передбачено надання юридичних консультацій щодо діяльності ФОП, трудового та господарського права, оподаткування та інших питань.

В межах курсу ви зможете:

- отримати знання від провідних експертів і підприємців, які допоможуть у створенні та розвитку бізнесу;
- дізнатись, як не наражати себе на основні помилки при веденні бізнесу;
- опанувати інструменти управління фінансами в бізнесі;
- познайомитися з однодумцями та започаткувати нові партнерства;
- стати одним з переможців, які отримають грант до 3000\$ на розвиток власної справи.

Тривалість програми: 2 місяці, один раз на тиждень у вихідний день з 9:00 до 18:00. Заняття відбуватимуться у груповому форматі. Для участі потрібно заповнити реєстраційну форму. Заявки на участь у навчальному курсі приймаються до 21 вересня.

З усіма учасниками, чия анкета проходить технічний відбір будуть зв'язуватись по вказаному ними номеру телефона протягом 1-2 тижнів після завершення реєстрацій. Остаточна відповідь щодо участі в навчальному курсі буде надана всім (незалежно від результату) протягом 2-4х тижнів після закриття реєстрації на електронну пошту (перевіряйте папку "Спам").

Відбір учасників здійснюється на конкурсній основі. БФ «Право на захист» залишає за собою право закрити реєстрацію на курс раніше, адже кількість місць обмежена.

Відбір учасників навчального курсу з можливістю подальшого отримання цільової благодійної допомоги здійснюватиметься на конкурсній основі згідно з такими критеріями:

1. Відповідність географічному охопленню: місцем реєстрації або місцем здійснення бізнесу є м. Вінниця або Вінницька область.
2. Приналежність до однієї або декількох вразливих категорій:
 - Внутрішньо переміщені особи (ВПО)
 - Матері/батьки, які самотійно виховують дитину/дітей
 - Особи з інвалідністю
 - Малозабезпечені сім'ї з дітьми
 - Багатодітні сім'ї (3+ дітей до 18 років)
 - Сім'ї, які виховують дитину (дітей) з інвалідністю
 - Жінки, які очолюють домогосподарства
 - Постраждали фізично від війни (отримали поранення, травми)
 - Особи, у яких в результаті військових дій (після 24 лютого 2022 року) зруйноване/пошкоджено житло та/або бізнес

- Особи, які через воєнні дії залишилися без засобів до існування (житло, особисті речі та інше рухоме майно втрачене)
 - Ветерани заходів оборони України (з наявними документами щодо звільнення зі служби) та члени їхніх родин
 - Члени родин загиблих під час збройної агресії РФ
 - Особи, які були вимушені зупинити підприємницьку діяльність через військові дії (після 24 лютого 2022 року)
3. Наявність мотивації отримувати знання в процесі навчального курсу, бажання та спроможність розпочати, відновити або посилити бізнес.
 4. Наявність досвіду підприємницької діяльності в минулому.

15.09.2025

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/skhidnii-variant-diznavsia-koli-zapratsiuie-kompiensatsiia-za-zhitlo-dlia-pieriesielientsiv-iz-tot/>

Східний Варіант дізнався, коли запрацює компенсація за житло для переселенців із ТОТ

Нещодавно Уряд ухвалив постанову, яка дозволить внутрішньо переміщеним особам (ВПО), які проживали на ТОТ, отримати фінансову допомогу на придбання оселі. Документ про розширення програми «Відновлення» розробило Міністерство розвитку громад та територій.

Про це йдеться у матеріалі Східного Варіанта.

Зазначається, що родина зможе отримати до 2 млн грн, які можна витратити на купівлю квартири, будинку, інвестувати в будівництво житла, сплатити перший внесок або погасити платіж за іпотекою. Допомогу видаватимуть у вигляді житлових ваучерів — електронних документів, які зберігатимуть у Державному реєстрі пошкодженого та знищеного майна.

На початку програмою зможуть скористатися тільки ті переселенці, які мають статус учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Важливо, що програма запрацює через 2 місяці після того, як опублікують офіційну постанову. Поки що вона не опублікована. Після 2 місяців із дня публікації можна подати заявку на допомогу через застосунок Дія, а згодом — у ЦНАПах або в нотаріусів. Протягом 30 днів заяву розглянуть.

«Розгляд заяв здійснюватимуть комісії при органах місцевого самоврядування або військових адміністраціях. Програма може фінансуватися за кошти держбюджету, міжнародної допомоги, кредитів та грантів від партнерів, а також — можливих репарацій із РФ у майбутньому. Не зможуть отримати допомогу ті, хто має інше житло на підконтрольній Україні території (крім тих, де ведуться бойові дії), або вже отримав грошову компенсацію чи житло від держави. Також не розглядатимуть заяви від осіб, які перебувають під санкціями або мають судимості», — повідомили в Мінрозвитку.

Така програма може стати першим реальним кроком держави у розв'язанні проблеми житла для переселенців із тимчасово окупованих територій, розповідає старший юрист «Схід СОС» Ярослав Таранець. Нагадаємо, що в Україні працює програма відшкодування за зруйноване та пошкоджене через російську агресію майно «Відновлення». Однак вона працює лише для підконтрольних територій України й тільки там, де зможе безпечно працювати комісія з оцінки наслідків. Якщо в громаді вже йдуть важкі бої, або житло перебуває на ТОТ, то власники отримати відшкодування не зможуть.

Також нагадаємо, що у грудні 2024 року Верховна Рада підтримала закон про компенсації за пошкоджене та знищене майно. За ним усі українці, у кого через обстріли пошкоджено оселі, могли б отримати компенсації. Однак прийнятий закон уже 8 місяців перебуває на підписі в Президента України (хоча згідно із законодавством, він має підписати його протягом 15 днів після отримання, або повернути у Верховну Раду). Тому такий механізм досі не працює.

Так поки що невідомо, коли саме запрацює новооголошена програма від Мінрозвитку. Ярослав Таранець пояснює:

«Програма запрацює через 2 місяці після публікації постанови про неї. На зараз такої постанови немає. І коли її опублікують — поки що невідомо. Слід чекати».

Через відсутність постанови поки що невідомий точний механізм, як працюватиме програма, як вивчатимуть житло заявників на ТОТ, які документи потрібні для подання заяви. Східний Варіант слідкуватиме за розвитком подій та докладніше розгляне механізм подання заяви, коли опублікують постанову.

18.09.2025

Патріот Донбасу

<https://donpatriot.news/aktualni-granty-dlya-vpo-yak-otrymaty-finansuvannya-i-hto-mozhe-podaty-zayavku>

Актуальні гранти для ВПО: як отримати фінансування і хто може подати заявку

В Україні внутрішньо переміщені особи (ВПО) мають можливість отримати не лише фінансову допомогу, а й втілити власні плани. Грантові програми відкривають для них шлях до започаткування бізнесу, здобуття нових професійних умінь та реалізації соціальних ініціатив.

Про це повідомляє “Бахмут IN.UA”.

Грантова допомога для ВПО

Грантова допомога для внутрішньо переміщених осіб — це не лише фінансова підтримка, а й інструмент для відновлення життя після втрати дому та роботи. Такі програми дають можливість переселенцям започаткувати

власну справу, здобути нові професійні навички чи реалізувати соціальні ініціативи, які сприяють розвитку приймаючих громад.

Грантова допомога для ВПО від “Право на захист”

Однією з громадських організацій, які надають грантову допомогу ВПО в Україні — це “Право на захист”. Її представники регулярно проводять навчальний курс “Право на бізнес” в різних областях. Після завершення навчання учасники матимуть можливість взяти участь у конкурсі на отримання грантової підтримки до 3 000 доларів або 123 тисяч гривень на розвиток власної справи.

Долучитися до програми можуть:

- внутрішньо переміщені особи (ВПО);
- матері / батьки, які самостійно виховують дитину / дітей;
- особи з інвалідністю;
- малозабезпечені сім’ї з дітьми;
- багатодітні сім’ї (троє і більше дітей до 18 років);
- сім’ї, які виховують дитину (дітей) з інвалідністю;
- жінки, які очолюють домогосподарства;
- постраждалі фізично від війни (отримали поранення, травми);
- особи, які ведуть бізнес на території населеного пункту, який піддається регулярним атакам ворога;
- особи, які проживають на території звільненого від окупації населеного пункту або населеного пункту, де велися бойові дії;
- особи, у яких в результаті військових дій (після 24 лютого 2022 року) зруйноване / пошкоджено житло та/або бізнес;
- особи, які через воєнні дії залишились без засобів до існування (житло, особисті речі й інше рухоме майно втрачене);
- ветерани заходів оборони України (з наявними документами щодо звільнення зі служби) та члени їхніх родин;
- члени родин загиблих під час збройної агресії рф;
- особи, які були вимушені зупинити підприємницьку діяльність через військові дії (після 24 лютого 2022 року).

Грантова допомога від Mercy Corps

Mercy Corps — це ще одне об’єднання благодійників, які регулярно надають грантову допомогу для ВПО, котрі прагнуть відкрити чи розширити можливості власного бізнесу.

Наразі Mercy Corps проводить реєстрацію ВПО, які зареєстровані та проживають у Сумській, Дніпропетровській, Запорізькій, та Миколаївській областях. Вони мають змогу отримати 2 600 доларів або 107 тисяч гривень.

Для того, щоб долучитися до програми, учасникам необхідно пройти реєстрацію на офіційному сайті до 26 грудня 2026 року, після чого відкривається можливість подати заявку. Додаткову інформацію можна отримати у партнерської організації — ГО “Центр Зайнятості Вільних Людей”, яка реалізує проєкт.

Відбір учасників здійснюватиметься на конкурсній основі. Під час оцінювання заявок враховуватимуться кілька ключових чинників: обґрунтована потреба у фінансовій підтримці, відповідність ідеї цілям програми, її реалістичність і життєздатність, здатність заявника втілити задум, розуміння цільового ринку, а також досвід у підприємництві чи рівень соціальної та фінансової вразливості.

Грантова допомога від Helvetas Swiss

У межах проєкту “Стійкість: розбудова сталого та інклюзивного ринку праці в Україні”, який реалізується Helvetas Swiss Intercooperation за підтримки Швеції та у співпраці з Swedish International Development Cooperation Agency (Sida), передбачено надання грантів у розмірі до 117 тисяч гривень. Фінансова допомога спрямована на підтримку самозайнятих осіб і підприємців із вразливих категорій населення — внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, людей з інвалідністю, родин загиблих військовослужбовців.

Отримані кошти можна використати для закупівлі обладнання, матеріалів або оплати консультаційних послуг, що дозволить розширювати бізнес, розвивати виробництво, сферу послуг чи креативні напрями. Окремий акцент програма робить на бізнесах, очолюваних жінками, а також на ініціативах, які мають соціальний вплив у громадах.

Подати заявку можуть фізичні особи-підприємці та самозайняті, представники вразливих груп, а також ті, хто веде діяльність у Харківській, Полтавській, Сумській, Дніпропетровській, Чернігівській та Київській областях (крім столиці). Важливо, що грант надається лише на один проєкт від однієї особи, а витрати мають бути підтверджені звітністю. Заборонено використовувати кошти на податки, зарплати, оренду, рекламу, пальне чи будівництво.

16.09.2025

Суспільне Черкаси

<https://suspilne.media/cherkasy/1104810-ce-misce-sili-u-cerkasah-pracue-hersonskij-hab-z-dopomogi-pereselencam/>

"Це місце сили": у Черкасах працює херсонський хаб з допомоги переселенцям

У Черкасах понад місяць працює гуманітарний хаб "Вільні разом". У ньому допомагають жителям Херсонської області, які знайшли прихисток на Черкащині.

Чому херсонці називають його "місцем сили" та яку допомогу отримують, розповіла Суспільному працівниця хабу Юлія Карпенко.

Юлія Карпенко у хабі допомагає із пошуком роботи. Потреби людей розуміє, бо і сама переселенка:

"У черкаській філії центру зайнятості я працювала тривалий час. Коли почули, що буде відкриватися наш хаб, то, звичайно, перейшла сюди для того, щоб надавати послуги саме нашим людям з Херсонської області".

Наразі це 11-й центр допомоги у межах всеукраїнської мережі, де люди з Херсонщини можуть отримати допомогу у працевлаштуванні, юридичну та психологічну підтримку, а ще прийти на тренінги чи отримати гуманітарні набори, розповіла начальниця Долматівської сільської військової адміністрації Лариса Бортовик.

"Він (ред. - хаб) напевно це таке місце сили, своєрідне посольство у кожному регіоні, бо ми ще очікуємо, ми досі не можемо повернутися додому, і це такі місця, де херсонці можуть зібратися, поговорити, отримати всю допомогу, яку вони так потребують. Ми самі чудово розуміємо, що таке бути переселенцем, що таке блукати всією Україною, хоча у нас чудова країна, але хочеться все ж таки додому".

18.09.2025

Суспільне Чернівці

<https://suspilne.media/chernivtsi/1110936-de-na-bukovini-oblastovuut-misca-dla-timcasovogo-prozivanna-vimusenih-pereselenciv-perelik-gromad/>

Де на Буковині облаштовують місця для тимчасового проживання вимушених переселенців: перелік громад

У п'яти громадах Чернівецької області будують або ремонтують будівлі для тимчасового проживання вимушених переселенців. Загалом так забезпечать місця для понад 1300 людей.

Про це повідомили в обласній адміністрації у відповідь на запит Суспільного.

Також кімнати для проживання 15 вимушених переселенців облаштували у прихистку громадської організації "Мрія" в Чернівцях. Наразі там живуть 12 людей. Роботи вартували 1,2 мільйона гривень. Їх проводили за гроші організації, бюджету Чернівців та гуманітарного фонду.

Де проводять ремонти

Село Вікно, Вікнянська громада

- Реконструкція будівлі на вулиці Головній, 113-А за понад 30 мільйонів гривень. Опісля там зможуть проживати 106 людей.
- Реконструкція будівлі колишньої лікарні на вулиці Головній, 83-Б. Згідно з тендером, роботи вартують понад 64 мільйони гривень. Там зможуть розмістити 217 переселенців. При ремонті мають забезпечити енергоефективність будівлі та доступ для маломобільних людей.

Ці роботи виконують за гроші гранту, місцевого та обласного бюджетів. Їх мають завершити до 20 вересня.

Вижницька громада

- Реконструкція частини будівлі Чорногузівського сільського будинку культури на вулиці Українській, 49. Роботи вартують 19 мільйонів гривень, йдеться у тендері на сайті Prozorro, а завершити їх мають до 20 вересня. У будівлі зможуть жити 72 людини;

- Реконструкція будівлі будинку механізатора на вулиці Лук'яна Кобилиці, 36В у селі Іспас за понад 13 мільйонів гривень.

У тендері йдеться, що роботи вартують 11,2 мільйона гривень. Ці роботи також планують завершити 20 вересня. Опісля там буде змога розмістити 49 людей.

Роботи фінансують з місцевого та обласного бюджетів, а також гранту.

Крім цього, у Чорногузах капітально ремонтують каналізаційні та водопровідні мережі до модульного містечка. Раніше тендер на ці роботи скасували після перевірки обласного управління Бюро економічної безпеки. У дописі БЕБ йдеться, що замовник не передбачив покриття додаткових витрат, які могли виникнути через інфляцію, – це створювало ризики неефективного використання грошей.

У коментарі Суспільному заступник міського голови Сергій Колотило розповів, що міськрада оголошувала торги, а проєкт договору затверджували у Нацкомітеті Товариства Червоного Хреста, яке фінансує роботи. Також роботи мали завершити в короткі терміни.

За словами Колотила, новий тендер не планують оголошувати, бо у Товаристві Червоного Хреста підписали пряму угоду з підрядником. Попередньо роботи планують завершити до кінця вересня.

Новоселицька громада

Реконструкція адміністративної будівлі під житловий будинок для колективного проживання на вулиці Бессарабській, 28. Згідно з тендером, вартість – 26,4 мільйона гривень, які виділили з місцевого та обласного бюджетів, а також гранту. Завершити ремонт мають до 20 вересня. У будинку зможуть жити 96 переселенців.

Чернівецька громада

- Облаштування 128 місць на двох поверхах гуртожитку за 6 мільйонів гривень – водночас ця сума може коригуватися під час робіт. Ремонт фінансує гуманітарний фонд;
- Будівництво багатоквартирних будинків на вулиці Богдана Лепкого, 9 та 10, де загалом зможуть проживати 616 людей. Вартість – майже 595 мільйонів гривень. Роботи фінансують коштом ЄС та громади.

Кострижівська громада

Реконструкція двох поверхів колишньої амбулаторії за 2,8 мільйона гривень від гуманітарного фонду. Там зможуть жити 80 людей.

Скільки в області є місць для переселенців

Зараз в області є 63 місця для тимчасового проживання понад 3100 вимушених переселенців. Наразі там можуть поселити ще 75 людей. Про це Суспільному повідомили у пресслужбі Чернівецької ОВА.

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

15.09.2025

ГО «Громадський холдинг «ГРУПА ВПЛИВУ»

<https://www.vplyv.org.ua/archives/10168>

Звіт за результатами оцінки реалізації Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року

Опис зображення: на зображенні темно-синій фон. У лівому верхньому куті розташований білий напис у рамці «ГРУПА ВПЛИВУ». Посередині великими білими літерами написано текст: «Звіт за результатами оцінки реалізації Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року». У правому верхньому куті зображено графічний елемент у вигляді групи білих стрілок, що спрямовані в різні боки, утворюючи форму кола.

У період травень — червень 2025 року Громадський холдинг «ГРУПА ВПЛИВУ» провів експертні глибинні інтерв'ю з національними експертами (-ками) у сфері внутрішнього переміщення та з представницями Рад з питань внутрішньо переміщених осіб з Волинської, Рівненської, Запорізької, Дніпропетровської, Тернопільської та Миколаївської областей.

Метою інтерв'ю було зібрати інформацію щодо переваг, проблемних аспектів та викликів реалізації Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року. Отримані дані дали змогу напрацювати пропозиції щодо можливих подальших кроків у сфері державної політики для забезпечення прав і задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб (ВПО).

Під час інтерв'ю фокус було зосереджено на питаннях забезпечення житлових потреб, доступності соціальних послуг, а також на заходах щодо працевлаштування, перекваліфікації, започаткування й розвитку власної справи та підтримки релокованого бізнесу.

15.09.2025

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://east-sos.org/publications/vid-serpnya-2025-roku-komanda-bf-shid-sos-shhodenno-nadaye-dopomogu-evakujuvanym-u-tranzytnomu-czentri-v-seli-vołoske-na-dnipropetrovshhyni/>

Від серпня 2025 року команда БФ «Схід SOS» щоденно надає допомогу евакуйованим у транзитному центрі в селі Волоське на Дніпропетровщині

Цей пункт став третім транзитом, де наша команда зустрічає та допомагає людям, які змушені покидати свої домівки через обстріли рф. Його відкрили для евакуйованих із Дніпропетровської області, щоб зменшити

навантаження на Павлоградський центр, куди щоденно евакуюють жителів Донеччини.

У Волоському зустрічають евакуйованих із Просяної, Покровського, Маломихайлівки, Григорівки та навколишніх громад. Щодня транзитний центр приймає майже 40 осіб. У закладі можуть розміститися 76 людей, 10 місць облаштовано для представників маломобільних груп населення. Є можливість розгорнути місця для 200 осіб. Людей розміщують у комфортних кімнатах, працює ліфт для транспортування осіб з інвалідністю.

Функціонує дитяча кімната та соціальний гардероб, який регулярно поповнюється завдяки благодійним організаціям. На місці евакуйовані можуть отримати гаряче харчування, засоби гігієни, продуктові набори, медичну допомогу, оформити грошову і соціальну підтримку. Наша команда завжди поруч із людьми – надає консультації, стабілізує емоційний стан.

«Психологині підтримують евакуйованих, юристи і юристки консультують із питань компенсацій за знищене чи пошкоджене житло, оформлення спадщини, реєстрації права власності на нерухомість, подачі заяв за програмою «ЄВідновлення». Соціальні працівники допомагають із відновленням документів, відкриттям банківських рахунків, оформленням пенсії на картку. Людям, які потребують стаціонарного догляду, але не мають куди їхати, допомагаємо з розселенням до тимчасових прихистків у Дніпрі», – розповів менеджер із логістики транзитного пункту Любомир Дрозд.

Всі евакуйовані – люди з різними історіями, яких об'єднує одне: війна змусила їх покинути рідний дім.

«Нещодавно на транзит прибула мама чотирьох дітей, найменшій – лише три тижні. Жінка розповіла, що обстріли почалися вже наступного дня після пологів, і вона з немовлям ховалася в підвалі. Родина евакуювалася і надалі поїде до рідних у Черкаську область. Ще запала в серце історія 86-річної жінки із села Вишневе, яка разом із родиною ночувала в полі соняхів, рятуючись від щоденних обстрілів КАБами. Авіабомби летіли просто по вулицях, знищуючи будинки місцевих жителів. Рятуючи себе та своїх тварин, сім'я евакуювалася з двома собаками», – поділилася психологиня Світлана Копаниця.

Команда Благодійного фонду «Схід SOS» зустрічає евакуйованих із прифронтових територій на транзитах у Павлограді, Волоському та Лозовій. Тут ми поруч із людьми в найвразливіші моменти – одразу після виїзду з-під обстрілів, у стані стресу, невизначеності та виснаження.

Підтримка евакуйованим надається в межах проєктів:

- «Захист і необхідна психосоціальна підтримка постраждалих від війни жителів прифронту» за фінансової підтримки МЗС Німеччини;
- «Комплексна гуманітарна допомога постраждалим від конфлікту українцям та громадянам третіх країн в Україні, Польщі, Румунії та Молдові» за підтримки Diakonie Katastrophenhilfe та фінансування МЗС Німеччини.

15.09.2025

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://east-sos.org/publications/donaty-v-diyi-u-serpni-bf-shid-sos-peredav-dopomogu-2-pryhystkam-ta-reabilitaczijnomu-czentru-na-sumu-ponad-258-000-grn/>

Донати в дії: у серпні БФ «Схід SOS» передав допомогу 2 прихисткам у Дніпрі й Кропивницькому та реабілітаційному центру в Одесі на суму понад 258 000 грн

Від того, наскільки добре облаштовані прихистки в приймаючих громадах, залежить якість життя та побуту переселенців на новому місці. Щоб поліпшити умови проживання у двох закладах Дніпра та Кропивницького, у серпні було закуплено та передано будівельні матеріали й техніку. Така допомога створює комфортніші умови для переселенців, серед яких багато представників маломобільних груп населення.

З донатів до закладу в місті Дніпро закупили та передали будівельні матеріали на суму 91 705 грн.

З донатів до закладу в Кропивницькому на суму 98 100 грн придбали та передали: сушильні машини – 3 шт, пральні машини – 3 шт.

«Для людей, які вимушено залишили свої домівки, прихистки – це місце, де можна відновити стабільність та відчутти безпеку. Саме тому й будматеріали, і меблі мають велике значення: вони роблять прихистки придатними для життя», – зазначила менеджерка гуманітарного напрямку БФ «Схід SOS» Оксана Колесник.

Для реабілітації цивільних і ветеранів, які постраждали від обстрілів, пережили полон чи окупацію, важливо забезпечити умови для фізичного та психологічного відновлення. Тому для реабілітаційного закладу в Одесі, де практикують терапевтичне садівництво, фонд придбав садові інструменти. Допомога склала 68 621 грн. Для саду передали 336 одиниць інвентарю, зокрема: рукавички, шланги, лопати, граблі, кушорізи, оприскувач, мітлу, фарбу, совок, ножиці, сапку, горщики, килимки.

«Терапевтичне садівництво повертає людям ритм життя, допомагає відчувати контроль над ситуацією і, що найважливіше, відновлюватися після пережитого стресу. Саме тому фонд передав садові інструменти для мешканців реабілітаційного центру, щоб підтримати цей процес і допомогти відновитися за приємною та корисною для психічного здоров'я справою», – зазначила координаторка психологічного напрямку БФ «Схід SOS» Юлія Крат.

15.09.2025

МБФ "Карітас України"

<https://caritas.ua/news/yak-praczuuvav-emergency-appeal-u-chervni-serpni-na-pryfrontovyh-terytoriyah/>

Як працював Emergency Appeal у червні-серпні на прифронтових територіях

У червні-серпні 2025 року проект Emergency Appeal надав допомогу у вигляді 6 369 продуктових наборів та 5 тисяч наборів гігієни. Крім того, мешканці прифронтових громад отримали 1 839 124 літрів води.

Так, Карітас Херсон надав 1 569 продуктових та 1 549 гігієнічних наборів, а також 410 400 літрів питної води. Також 37 сімей отримали ремонтні набори. Ще 145 людей отримали грошову допомогу на загальну суму 1 566 000 грн.

Від Карітасу Берислав місцеві мешканці отримали 1 238 продуктових та 659 гігієнічних наборів, а також 352 680 літрів води.

Карітас Краматорськ за червень-серпень видав 1 013 продуктових наборів та 964 наборів гігієни. Також надано 294 864 літрів води.

Бенефіціари Карітасу Маріуполь влітку отримали 1 021 продуктових та 1 255 гігієнічних наборів, а також 259 300 літрів води. Евакуйовано 264 людини з небезпечних районів до місць тимчасового проживання. Крім того, для екстреного ремонту пошкоджених будинків надано 100 ремонтних комплектів. Також представники фонду роздали 779 транзитних продуктових наборів для людей, які евакуюються та 500 транзитних гігієнічних наборів.

Карітас Запоріжжя надав допомогу місцевим мешканцям у вигляді 1 528 продуктових та 574 гігієнічних наборів, а також 521 880 літрів води. Крім того, надано 14 ремонтних комплектів для швидкого відновлення житла.

Проект Emergency Appeal реалізовується Міжнародним благодійним фондом Карітасом України за підтримки Caritas Internationalis.

19.09.2025

МБФ "Карітас України"

<https://caritas.ua/news-en/prava-ukrayincziv-u-nimechchyni-zi-statusom-tymchasovogo-zahystu/>

Права українців у Німеччині зі статусом тимчасового захисту

Українці, які отримали статус тимчасового захисту у Німеччині (§ 24 AufenthG), мають право:

- легально проживати в країні;
- працювати або відкривати власну справу;
- навчатися, відвідувати мовні та інтеграційні курси;
- користуватися державною системою охорони здоров'я.

У повсякденному житті найважливішими установами для українців залишаються Ausländerbehörde (оформлення та продовження посвідок), Jobcenter/Sozialamt (соціальна підтримка й інтеграція), Krankenkasse (медичне страхування), Bürgeramt (реєстрація місця проживання) та BAMF (мовні та інтеграційні програми). Саме вони формують основу адаптації та інтеграції українців у Німеччині.

Основним документом, що підтверджує право на перебування, є Aufenthaltstitel відповідно до §24 Закону про перебування (AufenthG). Для доступу до більшості послуг потрібно зареєструвати адресу проживання (Anmeldung) у Bürgeramt. Поки посвідка перебуває в процесі оформлення, українці можуть отримати тимчасове підтвердження – Fiktionsbescheinigung. Після цього відкривається можливість оформити соціальну допомогу в Jobcenter чи Sozialamt, отримати медичне страхування та інші виплати. Важливо уважно стежити за строками дії документів: заяви на продовження слід подавати заздалегідь, щонайменше за 6–8 тижнів. Рекомендується зберігати всі офіційні листи та підтвердження поданих заяв.

Статус тимчасового захисту забезпечує низку важливих прав. Українці мають можливість легально проживати в Німеччині протягом усього терміну дії посвідки. Після отримання позначки Erwerbstätigkeit gestattet у документі відкривається право на працевлаштування чи самозайнятість. Діти зобов'язані відвідувати школу, а дорослі можуть користуватися пропозиціями інтеграційних і мовних курсів. Також передбачений доступ до державної системи медичного страхування, що забезпечується або через виплати Jobcenter, або через роботодавця. Крім того, українці можуть претендувати на соціальні виплати – базову фінансову підтримку (Bürgergeld), допомогу на житло (Wohngeld) та щомісячні виплати на дітей (Kindergeld). Передбачена й свобода пересування територією Німеччини та іншими країнами Шенгенської зони, хоча умови залежать від позначок у посвідці та правил конкретної держави.

Разом із правами статус тимчасового захисту покладає і певні обов'язки. Варто зазначити, що статус тимчасового захисту продовжується автоматично, спеціально звертатися нікуди не потрібно. Натомість треба повідомляти про будь-які зміни в адресі, сімейному стані чи доходах. Ті, хто отримує соціальні виплати, мають інформувати відомства про нове працевлаштування або інші джерела доходу. Важливо дотримуватися німецького законодавства та правил працевлаштування, адже пропуск строків чи порушення вимог може призвести до втрати виплат і проблем із перебуванням у країні.

Щодо інших видів посвідок, то необхідно пильнувати за їх своєчасним продовженням.

Працевлаштування можливе лише за умови наявності у посвідці відповідної відмітки. Наймані працівники отримують письмовий контракт, у якому прописуються умови роботи, ставка, графік і відпустка. Податки та соціальні внески за працівників сплачує роботодавець, тоді як самозайняті особи звітують самотійно. За потреби українці можуть подавати документи на визнання дипломів та кваліфікацій у спеціальних установах, найчастіше з

офіційним перекладом. Для початку трудового шляху зручними варіантами є Minijob, Midijob або робота на часткову зайнятість (Teilzeit), які добре поєднуються з мовними курсами.

Щодо освіти, то у Німеччині відвідування школи для дітей є обов'язковим, незважаючи на те, чи навчаються діти в Україні. Дорослі можуть відвідувати інтеграційні та мовні курси, які пропонує BAMF або Jobcenter, а також приватні організації. Для студентів існують спеціальні програми та стипендії, що полегшують доступ до університетів.

У сфері охорони здоров'я більшість українців отримують доступ до державного медичного страхування (GKV). Для цього потрібно обрати страхову касу (Krankenkasse) та прикріпити сімейного лікаря (Hausarzt). Невідкладна медична допомога в Німеччині доступна цілодобово, а для планових візитів до вузьких спеціалістів зазвичай необхідне направлення (Überweisung).

Подорожувати з чинним Aufenthaltstitel та дійсним паспортом можна країнами Шенгену, однак на обмежений термін. Перед виїздом важливо перевіряти вимоги окремих країн та враховувати, що тривалі від'їзди можуть вплинути на подальше перебування у Німеччині та право на соціальні виплати.

Проект «Обізнаний та готовий до Німеччини» реалізовується за підтримки Карітасу України та Дияконії Баден-Вюртемберга.

Проект не надає фінансової допомоги, не займається працевлаштуванням за кордоном та не є рекрутинговим агентством. Усі консультації – безкоштовні та конфіденційні.

18.09.2025

ZMINA

<https://zmina.ua/event/chy-formuye-uryad-polityku-dlya-postrazhdalyyh-vid-vijny-koalicziya-pravozahysnyh-organizaczij-provela-preskonferencziyu-v-kyievi/>

Чи формує уряд політику для постраждалих від війни — Коаліція правозахисних організацій провела пресконференцію в Києві

18 вересня 2025 року в Українському кризовому медіацентрі відбулася пресконференція на тему: “Чи формує уряд політику для постраждалих від війни?”, під час якої представниці Коаліції правозахисних організацій обговорили ситуацію із захистом прав постраждалих від збройної агресії РФ проти України.

Після ліквідації Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій наприкінці 2024 року низка його функцій залишилася без належного державного управління. Відсутність відповідального органу та комплексної політики щодо захисту прав постраждалих від війни призводить до того, що мільйони людей ризикують залишитися без належної підтримки.

Модераторка заходу, експертка з питань внутрішнього переміщення, Марія Красненко, розпочинаючи пресконференцію, зауважила, що рівно рік

тому, 18 вересня 2024 року, представниці коаліції вийшли з обуренням щодо рішення про ліквідацію Мінреінтеграції. На той момент учасниці підкреслювали, що перспектива розділення повноважень між різними міністерствами не буде сприяти комплексному розв'язанню питань постраждалого населення. Власне, загублення окремих повноважень, нереалізація політик, зокрема стратегії внутрішнього переміщення тому є одним з прикладів. Красненко наголосила, що в умовах нового уряду це є полем для нового обговорення і це є одним з ключових питань цієї пресконференції.

Ксенія Гедз, адвокаційна координаторка БФ “Право на захист”, зазначила, що затверджена 10 вересня Програма діяльності уряду переважно визначає перелік проєктів, які мають бути реалізовані, та нормативно-правових актів, що будуть ухвалені, з фокусом на фізичну відбудову, забуваючи про відновлення людського потенціалу.

“Потрібен окремий стратегічний пріоритет уряду “Захист прав постраждалого від війни населення” з чітким каскадуванням до рівня міністерств та визначенням механізмів координації між ними. Важливо забезпечити повне охоплення усіх постраждалих, уникаючи конкуренції між категоріями, та забезпечити формування системної політики перехідного правосуддя. Важливо також запровадити єдиний дашборд моніторингу виконання програми, де вимірюється не кількість прийнятих нормативно-правових актів, а реальний вплив на життя людей в частині відновлення порушених прав, забезпечення безперешкодного доступу до послуг, відновлення справедливості”, — підкреслила Ксенія Гедз.

Альона Луньова, адвокаційна директорка Центру прав людини ZMINA, наголосила на тому, що питання захисту та підтримки постраждалих від війни мають бути пріоритетом уряду, адже йдеться про мільйони людей: “Попри те, що в українському законодавстві невизначеним залишається поняття постраждалих, ми говоримо, що мова йде про внутрішньо переміщених осіб і тих, хто виїхав за кордон; жителів окупованих територій, зниклих безвісти, дітей, постраждалих від війни, цивільних полонених і інших. Шкода життю і здоров'ю, доступу до медичних, освітніх послуг має обліковуватися державою відповідно до закону, але така база даних не створена. Так само як і не розроблений і не поданий закон про підтримку осіб, особистим немайновим правам яких завдано шкоди внаслідок збройної агресії проти України”.

Луньова наголосила на тому, що політика щодо постраждалих від війни має бути системною та скоординованою, має враховувати досвід підтримки постраждалих в попередні роки.

“Ми переконані, що подолання наслідків війни та підтримка постраждалих має стати наскрізним питанням уряду. В іншому випадку буде збережена ситуація, в якій одні категорії постраждалих отримують підтримку від держави, а інші — просто забуті. Як, наприклад, фактично без підтримки залишаються ті, хто зазнав шкоди внаслідок вчинення воєнних злочинів, зокрема катувань”, — зауважила адвокаційна директорка ZMINA.

Ольга Скрипник, голова правління Кримської правозахисної групи, звернула увагу на те, що наразі в Україні відсутній орган, який формує політику щодо ТОТ та мешканців ТОТ: “Це наявно відображено в Програмі діяльності уряду на 2025–2026 роки. Комплексних дій з підтримки постраждалих від російської агресії там немає. Для прикладу, така категорія постраждалих, як цивільні полонені, прямо згадуються лише в контексті забезпечення діяльності Комісії з питань встановлення факту позбавлення особи свободи внаслідок агресії проти України. Однак комісія не вирішує багатьох проблем, з якими стикаються полонені та їхні родини. Сьогоднішній Закон “Про захист осіб, позбавлених волі внаслідок агресії” вже не відповідає реаліям війни та масштабам постраждалих від незаконного позбавлення волі. Уряд має розробити та подати зміни до закону, але цього в урядовій програмі немає”.

Крім цього, Скрипник додає, що уряд вкладає величезні ресурси в цифровізацію надання послуг, інформування та різних сервісів: “Водночас за 11 років війни уряд так і не поставив завдання створити цифровізоване “єдине вікно” для полонених та їхніх родин для отримання гарантованих їм послуг та державної допомоги. Вони мають самі звертатися до різних державних органів, часто навіть не знаючи, до яких саме”.

Віолета Артемчук, координаторка ГО “Донбас СОС”, зазначила, що для самих постраждалих різних категорій, одним з важливих фактів того, що політика формується та впроваджується, була б можливість отримувати регулярну інформацію та за можливості вичерпні відповіді на питання, щодо такої підтримки: “Важливим є наявність чіткої інформації щодо програм для захисту постраждалих, алгоритмів дій у випадках ускладнення ситуації. Наразі, на жаль, постраждалі вимушені самотужки шукати інформацію в різних джерелах через звернення в різні державні органи. На мій погляд, це може демотивувати та ускладнювати розв’язання повсякденних проблем людей”.

Повний відеозапис заходу доступний за посиланням: <https://www.youtube.com/live/fgOIKrGfCVI>

Організатори заходу: Коаліція правозахисних організацій, які опікуються захистом прав постраждалих від збройної агресії РФ проти України (Центр прав людини ZMINA, ГО “Донбас SOS”, ГО “Крим SOS”, БФ “Право на захист”, БФ “Схід SOS”, ГО “Громадський холдинг “ГРУПА ВПЛИВУ”, БФ “Стабалазейшен Суппорт Сервісез”, Кримська правозахисна група).

18.09.2025

Благодійний фонд «ЯМаріуполь»

https://mhhelp.org.ua/novini_ta_istorii/news/ponad-9000-zayav-podaly-mariupoltsi-do-mizhnarodnoho-reyestru-zbytkiv-dlya

Понад 9000 заяв подали маріупольці до Міжнародного Реєстру збитків для України

Кожна заява — це ще один крок до відновлення справедливості для нашої громади. Так, процес тривалий і потребує часу, проте саме він відкриває можливість у майбутньому отримати компенсацію за втрати, яких зазнало наше місто та кожен маріуполець.

У центрах підтримки «ЯМаріуполь» ми системно працюємо над фіксацією всіх збитків, завданих росією. Цю важливу роботу реалізуємо в межах проєкту Mariupol Justice.

Зараз у Реєстрі вже відкрито 11 категорій заяв, у майбутньому їх буде 43. Слідкуйте за оновленнями та подавайте свої відомості, щойно з'явиться відповідна категорія. Саме від цього залежить притягнення агресора до відповідальності та майбутнє відшкодування. росія має заплатити за завдані втрати!

Подати заяву можна самостійно через портал Дія (<https://diia.gov.ua/services/categories/gromadyanam/reparatsii-mizhnarodnyi-reiestr-zbytkiv>), або у центрі «ЯМаріуполь», де наші юристи проконсультують та допоможуть правильно подати необхідні документи.

15.09.2025

Благодійний фонд «Стабілізуєш Суппорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/nova-storinka-dopomohy-blahodiyyny-fond-zapuskaie-proiekt-iz-humanitarnoho-reahuvannia-dlia-zhyteliv-zaporizkoi-mykolaivskoi-ta-khersonskoi-oblastey/>

Нова сторінка допомоги. Благодійний Фонд запускає проєкт із гуманітарного реагування для жителів Запорізької, Миколаївської та Херсонської областей

Команда Благодійного Фонду «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» спільно з міжнародною гуманітарною організацією CARE за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії запускає новий гуманітарний проєкт – «Життєво необхідна відповідь на потреби захисту та гуманітарні потреби постраждалого від конфлікту населення на Півдні та південному Сході України».

У рамках реалізації цього проєкту, допомогу зможуть отримати жителі трьох областей України: Запорізької, Миколаївської та Херсонської. Загальна мета проєкту – максимально покращити доступ громад, які постраждали від конфлікту, а також внутрішньо переміщених осіб до життєво необхідної

допомоги. У тому числі гуманітарної, психологічної та юридичної. Реалізовуватися він буде до 31 травня 2026 року.

За словами менеджерки проєкту Анни Ніколенко-Баєвої, безпекова ситуація в Україні продовжує бути нестабільною, а особливо у прифронтових регіонах. Благодійний Фонд не може стояти осторонь і планує надалі ефективно допомагати людям боротися із викликами війни.

«Люди, які проживають у сильно постраждалих і віддалених районах Півдня та південного Сходу України, не на словах знають, що таке війна. Багато із них втратили найдорожче, що мали, але продовжують боротися за життя та благополуччя своїх родин. У наших планах – допомогти їм, надати необхідні послуги та захист. Крім цього, велика увага під час реалізації проєкту буде приділятися психологічному стану як дорослих, так і дітей. Зокрема у нас заплановані психологічні консультації з подолання труднощів у сім'ї та побудові довірчих відносин між дітьми та їхніми опікунами», – розповідає Анна Ніколенко-Баєва.

Загалом, у межах реалізації проєкту, наш Благодійний Фонд планує:

- Забезпечити питною водою громади, які постраждали від конфлікту.
- Провести видачу індивідуальних гігієнічних наборів для жінок, для осіб з інвалідністю, які мають потребу в підгузках та пелюшках для дорослих з особливими потребами та людей похилого віку. Усі типи гігієнічних наборів мають різний склад, а тому забезпечують потреби різних вразливих категорій населення.
- Надати структуровану та неструктуровану психосоціальну підтримку людям у найбільш постраждалих та прифронтових громадах. Частина цих заходів буде присвячена дітям, які постраждали від конфлікту, та їхнім сім'ям.
- Організувати надання правової допомоги громадам, які постраждали від конфлікту, для відновлення доступу до цивільних документів, подання заяв на компенсацію та реалізації своїх прав і повноважень.

Пріоритет буде надаватися домогосподарствам, які постраждали від війни, літнім людям, людям з інвалідністю та сім'ями з маленькими дітьми.

Щоб максимально ефективно реагувати на потреби людей, наша команда співпрацюватиме з місцевими органами влади, громадськими організаціями та лідерами громад для визначення бенефіціарів та забезпечення ефективного розподілу гуманітарної допомоги.

Проєкт «Життєво необхідна відповідь на потреби захисту та гуманітарні потреби постраждалого від конфлікту населення на Півдні та південному Сході України» реалізує «Благодійний Фонд «Стабілізейшен Суппорт Сервісез» спільно з міжнародною гуманітарною організацією CARE за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії.

18.09.2025

Благодійний фонд «Стабілізуєшес Сунпорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/yak-my-pidtrymuemo-vpo-ustanovy-sotszakhystu-ta-rady-vpo-10-istoriy/>

Як ми підтримуємо ВПО, установи соцзахисту та Ради ВПО

Від юридичних консультацій для переселенців до стратегічних сесій для Рад ВПО — ми продовжуємо ділитися історіями про те, як працюють наші регіональні команди та як це покращує життя громад та окремих людей. Цього разу підготували для вас 11 серпневих кейсів.

Вам потрібна юридична консультація?

Ми безплатно консультуємо ВПО, людей, які повернулися до місць постійного проживання в Україні після вимушеного переміщення в межах країни або за кордон через воєнні дії, та інших постраждалих від війни, з питань дотримання та реалізації їхніх прав і свобод. Також ми надаємо безплатні онлайн-консультації українським біженкам і біженцям (людям, які після 24 лютого 2022 року перебувають за кордоном під тимчасовим захистом).

Щоб отримати консультацію, заповніть коротку анкету та чекайте на зворотний зв'язок від нашої юридичної команди протягом робочої доби.

Юридична підтримка ВПО допомагає людям зробити важливий крок до відновлення та забезпечення своєї родини.

Усього 2025 року (січень — серпень) ми провели 11 168 консультацій для постраждалих від війни.

Підтримка установ соцзахисту

Вінниччина: провели форум «Соціальна сфера в умовах війни» для центральних регіонів

Під час заходу разом говорили про найважливіше: виклики, з якими стикнулася соціальна сфера з початком повномасштабного вторгнення, досвід впровадження соціальних послуг, підтримку людей у час війни та про те, як зробити систему соціальних послуг більш стійкою та ефективною.

Васильківська громада поділилася успішним досвідом використання соціального паспорта для участі в грантових програмах. Зокрема, Васильківський міський терцентр соціального обслуговування отримав від донорів ноутбуки та комп'ютер, відділення стаціонарного догляду — пральну та сушильну машини, Центр життєстійкості — кошти на оснащення приміщення, Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю — 2,4 млн грн на надання соціальної послуги денного догляду. Отже, допомога БО «ССС» 2024 року щодо оновлення соціального паспорта та його макетування в українській та англійській версіях стала фундаментальною основою для подальшого успішного розвитку Васильківської громади.

Кіровоградщина: провели вебінар «Особливості комунікації з вразливими верствами населення»

Працівниці й працівники установ соцзахисту Кропивницького та Олександрійського районів отримали теоретичні знання про ефективну комунікацію та специфіку роботи з різними категоріями вразливих груп, обмінялися досвідом та опрацювали індивідуальні підходи до складних випадків. За результатами тестування учасниці й учасники покращили показники своєї обізнаності щодо комунікації з вразливими верствами населення в середньому на 27%.

Усього 2025 року (січень — серпень) ми провели 98 освітніх заходів для працівниць і працівників установ соціального захисту, 4 форуми «Соціальна сфера в умовах війни: регіональний досвід, виклики та перспективи» для 11 областей.

Підтримка Рад ВПО

Закарпаття: підтримали створення Ради ВПО в Берегівській громаді

З Берегівською громадою, значну частину населення якої складають угорці, наша команда працювала протягом двох років. Зокрема, адвокатувала створення Ради ВПО. Завдяки зустрічам із керівництвом громади за участі БФ «ССС», регіонального офісу УВКБ ООН, спільній роботі з Берегівською районною радою ВПО та БФ НЕЕКА у серпні цього року Рада з питань ВПО при Берегівській міській раді нарешті була створена.

Запоріжжя: допомогли Раді ВПО при Долинській сільській раді покращити місцеву політику

Спільно з Радою ВПО при Долинській сільській раді здійснили успішну адвокацію. Результат: ухвалений Порядок формування фонду житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО, обліку та надання такого житла для тимчасового проживання ВПО на території Долинської сільської територіальної громади.

Провели стратегічну сесію для Ради з питань ВПО при Новоолександрівській сільській раді

За результатами роботи були напрацьовані стратегічний та операційний плани роботи ради на два роки. Докладніше про цей досвід розповідає Наталя Денисенко, голова Ради з питань ВПО при Новоолександрівській сільській раді:

«У березні 2025 року я зібрала ініціативну групу для розробки стратегічного плану роботи Ради на 2026–2027 роки. Але зробити це самостійно виявилось складно, не вистачало знань та досвіду. Весь час здавалось, що ми щось не врахували, плануємо те, що перевищує наші можливості. План виходив хаотичним, щодо деяких пунктів членам Ради не вдавалось дійти згоди. Тому я звернулася по допомогу до Ангеліни Овчарової, регіональної координаторки БО «БФ “ССС”» в Запорізькій області, яка входить до складу нашої Ради та неодноразово консультувала нас і допомагала розробляти документи. На основі мого запиту команда фонду організувала для нашої Ради виїзну стратегічну сесію. Разом зі мною над стратегічним планом працювали ще дев'ять членів Ради.

Мені сподобалася програма заходу. Усі етапи роботи були логічні та послідовні, включали і нову інформацію, і необхідні пояснення. Порадувало, що робота над важливими документами може бути настільки цікавою. У програмі були і руханки, і SWOT-аналіз, і техніки MeWeUs, індивідуальна, парна та групова робота. Сесія була насичена та плідна. Ми всі втомились, але результат був того вартий: усі стіни робочого простору були заклеєні нашими напрацюваннями, ми розробили місію, візію, принципи та операційний план.

Низький уклін організаторам, які проробили величезну підготовчу роботу та провели такий захід, де ми змогли повністю сконцентруватися на плані. Адже робота в Раді ВПО — це додаткове навантаження, на яке важко знайти час між основною роботою й особистими справами. Щиро вдячні від усього серця!».

Буковина (Чернівецька обл.): провели стратегічну сесію для Ради ВПО при Берегометській селищній раді

Координаційну раду з питань ВПО у сел. Берегомет створили три роки тому, проте активно розвиватися осередок почав лише після співпраці з БФ «ССС». У серпні ми провели для неї дводенну стратегічну сесію. Результат — розроблений стратегічний та операційний план діяльності Ради ВПО на два роки: від розвитку соціального підприємництва та створення робочих місць до програм адаптації та культурної інтеграції. Крім того, спільна робота знесла бар'єри між місцевими жителями та ВПО — вони стали однією командою, згуртованою навколо спільної мети.

Донеччина: провели стратегічну сесію для Ради з питань ВПО при Добропільській міській військовій адміністрації

Ще одна статсесія, про яку хочемо розказати окремо. Добропільська Рада ВПО працює в прифронтовій зоні. Попри постійні обстріли, члени Ради змогли долучитися до стратегічної сесії та напрацювати основні цілі, завдання і заходи для планування ефективної роботи.

«Ми розуміємо, наскільки важко працювати, коли твою домівку руйнують, а кількість внутрішньо переміщених людей щодня зростає. Але саме в таких умовах надважливо шукати рішення, об'єднуватися та планувати кроки підтримки для людей, які втратили свій дім, роботу, звичний спосіб життя.

Ця зустріч стала не лише про стратегії — вона про стійкість, відповідальність і людяність. Про силу громади, яка навіть у найважчі моменти здатна діяти заради інших», — поділилася Ольга Бородіна, регіональна координаторка проєкту в Донецькій області.

Усього 2025 року (січень — серпень) ми провели 21 стратегічну сесію для Рад ВПО.

Ми допомагаємо покращувати роботу системи соцзахисту населення в цільових громадах завдяки проєкту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні системи соціального захисту в Україні», що втілюється за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

19.09.2025

Благодійний фонд «Право на захист»

<https://r2p.org.ua/page/sertyfikaty-na-znyshchene-zhytlo-pravovi-vyklyky-realizatsii-ta-zakhystu-prav-postrazhdalikh-praktychni-mekhanizmy-podolannia-barieriv>

«Сертифікати на знищене житло: правові виклики реалізації та захисту прав постраждалих»: практичні механізми подолання бар'єрів

Київський регіональний офіс БФ «Право на захист» за підтримки партнерів провів конференцію «Сертифікати на знищене житло: правові виклики реалізації та захисту прав постраждалих». Подія стала простором, де практики, юристи, нотаріуси й представники громад могли відверто обговорити, що працює, а що потребує негайних змін. Захід зібрав понад 50 учасників: представників органів місцевого самоврядування й державної влади, членів комісій із компенсації, юристів, адвокатів, нотаріусів та представників громадянського суспільства.

Головний меседж конференції — це якісна імплементація механізму компенсації за знищене житло. І вона можлива лише за умови відкритого діалогу між усіма учасниками процесу. Організатори закликали до обговорення сильних і слабких сторін чинного механізму, аналізу проблемних ситуацій та пошуку шляхів удосконалення процедури для того, щоб програма компенсацій стала прозорою, доступною та справедливою для всіх постраждалих.

Основні теми заходу

Програма конференції охопила чотири ключові напрями:

- Правове підґрунтя сертифікатів на знищене житло — критерії та алгоритми видачі, виклики та успіхи їх упровадження.
- Скасування сертифікатів комісіями — підстави, процесуальні гарантії та механізми оскарження.
- Спадкування компенсації — дії спадкоємців на різних стадіях компенсаторного механізму.
- Панельна дискусія — як зробити процедуру реалізації сертифікатів максимально прозорою, доступною та ефективною

Денис Чекменьов, провідний юрист з регіональної координації БФ "Право на захист":

«Для мене ця конференція мала особливе значення, адже йдеться не лише про норми права, а про реальні долі людей, які втратили свої домівки. Обмін практичним досвідом між комісіями, юристами, нотаріусами та громадами дозволяє виявити слабкі місця механізму й сформулювати перші кроки до його вдосконалення. Це не просто діалог, а пошук рішень, які дадуть людям реальну можливість скористатися своїм правом на компенсацію».

Переваги формату

Конференція пройшла у форматі відкритої дискусії: кожен учасник мав можливість поставити запитання, поділитися своїм досвідом та отримати

фахові відповіді. Особливу увагу приділили технічним складнощам та прогалинам у законодавстві, які унеможливлюють доступ до компенсації. Серед прикладів – ситуація, коли мати трьох неповнолітніх дітей, які є єдиними власниками знищеного будинку, не може подати заяву від їхнього імені ні через портал «Дія», ні через ЦНАП.

Практичні акценти

Учасники обговорили «вузькі місця» компенсаторного механізму, поділилися прикладами з практики та підсвітили технічні бар'єри (реєстрові дані, подача заяв, припинення права власності, оскарження рішень комісій). Окремо відзначили кейс подолання відмови державного реєстратора через скаргу до Мін'юсту.

Результати й значення

Сесія запитань та відповідей після кожної теми підтвердила високий рівень зацікавленості та необхідність подальшого діалогу. Обговорення допомогло сформуванню бачення того, які зміни необхідні у законодавстві та технічних процесах для спрощення доступу постраждалого населення до компенсацій.

Захід став майданчиком для відвертої розмови про виклики та можливості компенсаторного механізму, об'єднавши експертів, практиків та представників громад для пошуку спільних рішень.

Денис Чекменьов, провідний юрист з регіональної координації БФ "Право на захист":

«Ми підсвітили першочергові проблеми, які не можна відкладати: від технічних труднощів у реєстрах до законодавчих прогалин. І саме завдяки такій відкритій дискусії ми наближаємося до змін, які зроблять механізм компенсації більш доступним, прозорим і справедливим».

19.09.2025

Благодійний фонд «Право на захист»

<https://r2p.org.ua/page/munitsypalne-sotsialne-orendne-zhytlo-novi-eksperymentalni-proiektu>

Муніципальне (соціальне) орендне житло: нові експериментальні проєкти

Анастасія Бурау, провідна юристка з питань адвокатури БФ «Право на захист»:

«У липні 2025 року Верховна Рада України у першому читанні прийняла за основу законопроект «Про основні засади житлової політики» за реєстраційним № 12377 від 06 січня 2025 року (далі — законопроект № 12377), що зокрема передбачає нове регулювання створення фонду та надання тим, хто цього потребує, соціального житла. Однак вже зараз, поки законопроект № 12377 розглядає Парламент, в Україні з'являються ініціативи щодо нової моделі соціального житла, відмінного від раніше передбачених законодавством фондів житла соціального призначення, ефективність яких як

інструмента для забезпечення житлових прав населення викликає багато питань».

Нові ініціативи Уряду в цій площині знайшли своє вираження у вигляді двох експериментальних проєктів. 2 липня 2025 року Кабінет Міністрів України вирішив погодитися із реалізацією протягом двох наступних років експериментального проєкту щодо створення фонду муніципального (соціального) орендного житла та надання його в оренду. Порядок його реалізації було затверджено постановою Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проєкту щодо створення фонду муніципального (соціального) орендного житла та надання його в оренду» від 2 липня 2025 року № 796 (далі — постанова № 796). 7 липня 2025 року своєю постановою «Про реалізацію експериментального проєкту щодо забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб з Маріупольської міської територіальної громади» № 814 (далі — постанова № 814) Уряд затвердив Порядок реалізації експериментального проєкту щодо забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб з Маріупольської територіальної громади, що передбачає забезпечення внутрішньо переміщених осіб (далі — ВПО) житлом шляхом (i) надання їм пільгових іпотечних кредитів на придбання житла або (ii) надання їм в оренду збудованого муніципального (соціального) орендного житла.

Згідно з Порядком реалізації експериментального проєкту щодо створення фонду муніципального (соціального) орендного житла та надання його в оренду, затвердженим постановою № 796, муніципальне (соціальне) орендне житло — це квартира в багатоквартирному житловому будинку, збудована в межах експериментального проєкту, що включена до фонду муніципального (соціального) орендного житла. Таким чином, у цьому випадку йдеться про житло в новобудовах, а не старий житловий фонд. Однак у цьому контексті, з огляду на можливі строки будівництва, виникають питання щодо фактичних строків формування відповідних фондів житла й надання його в оренду тим, хто цього потребує. Тож, якщо розглядати цю ситуацію з погляду оперативності вирішення житлового питання, формування фонду муніципального (соціального) орендного житла за рахунок вже завершених об'єктів, навіть якщо для цього вони потребуватимуть проведення капітального ремонту, може виявитися швидшим за будівництво нових багатоквартирних будинків.

Отримувачами муніципального (соціального) орендного житла можуть бути такі категорії осіб:

1. за соціальною ознакою: ВПО, особи, що зазнали домашнього насильства/жорстокого поводження в сім'ї (крім особи кривдника) та можуть підтвердити цей факт, дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї, багатодітні сім'ї, сім'ї з дітьми до трьох років, особи з інвалідністю (разом із членами їхніх сімей) тощо;
2. ветерани війни (разом із членами їх сімей): учасники бойових дій відповідно до пунктів 19-25 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», особи

з інвалідністю внаслідок війни відповідно до абзацу третього пункту 4 і пунктів 11-16 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

3. члени сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України;
4. особи, щодо яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення або мають у складі сім'ї таку особу;
5. особи за професійною ознакою: зокрема, військовослужбовці, медичні працівники закладів охорони здоров'я державної або комунальної форми власності, розташовані на території відповідної територіальної громади, педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники закладів освіти державної або комунальної форми власності, так само розташовані на території відповідної територіальної громади тощо.

Водночас отримувачі такого житла мають одночасно відповідати кільком вимогам:

- брак власного житлового приміщення придатного для проживання загальною площею більше ніж 13,65 кв. метра на кожну особу зі складу сім'ї, розташованого на території, не включений до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, для яких не визначена дата завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації. Виключенням з цієї вимоги є випадки, коли житло особи було знищено або пошкоджено до ступеня, непридатного для проживання, що має бути підтверджено в установленому порядку;
- у складі сім'ї є особи, які працюють / служать та/або зареєстровані як ФОП/перебувають на обліку фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, і провадять відповідну діяльність не менше шести місяців; а також особи, які не працюють / не служать або які зареєстровані в Державній службі зайнятості як безробітні чи перебувають на обліку як такі, що шукають роботу, і мають дохід за інформацією ДПС, Пенсійного фонду України, Державної служби зайнятості;
- середньомісячний сукупний дохід сім'ї є меншим від суми, що визначається за спеціальною формулою відповідно до Порядку, затвердженого постановою № 796.

Так само, за встановленою постановою № 796 формулою визначається і розмір плати за оренду муніципального (соціального) орендного житла. Така формула враховує зокрема площу квартири, коефіцієнт, що залежить від кількості кімнат у квартирі, а також коригувальний коефіцієнт, що враховує відмінність розмірів орендної плати за 1 кв. метр залежно від регіонального розташування квартири.

Будівництво муніципального (соціального) орендного житла та/або управління ним буде здійснюватися операторами житла, якими можуть бути

юридичні особи комунальної форми власності. Визначення операторів, що здійснюватимуть діяльність на території певної громади, має забезпечуватися органами місцевого самоврядування / військовими адміністраціями населених пунктів.

Варто зазначити, що поняття «оператор житла» є достатньо новим для українського ринку нерухомості. Попри те, що низка умов їх діяльності визначається нормами постанови № 796, таке регулювання є достатньо обмеженим. Вочевидь ситуація має змінитися із прийняттям Парламентом закону на підставі законопроекту № 12377, який (принаймні в поточній редакції) передбачає певні додаткові умови щодо діяльності таких операторів. У вказаному законопроекті вони зараз мають назву «оператори доступного житла». Зокрема, згідно з умовами законопроекту № 12377, визнаватися операторами доступного житла можуть підприємства, установи, організації незалежно від форм власності. Це буде здійснюватися в порядку, визначеному Урядом, а інформація про таких операторів повинна вноситися до Єдиної інформаційно-аналітичної житлової системи.

Дещо інші умови передбачає експериментальний проєкт для ВПО з Маріупольської територіальної громади. Затверджений постановою № 814 Порядок реалізації експериментального проєкту щодо забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб з Маріупольської міської територіальної громади містить достатньо складні умови щодо того, для кого саме буде доступним новий механізм забезпечення житлом. Згідно з таким Порядком ВПО, які до переміщення мали зареєстроване / задеклароване місце проживання на території Маріупольської міської територіальної громади, аби мати змогу претендувати на отримання муніципального (соціального) орендного житла в межах цього експериментального проєкту, повинні не тільки не мати придатного до проживання житла визначеної площі на підконтрольній Уряду України території, а також не отримувати компенсації за знищення або пошкодження відповідного житла (також з прив'язкою до його площі), але і належати до однієї з кількох визначених Урядом категорій, серед яких:

- військовослужбовці (разом із членами їхніх сімей);
- особи, щодо яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України після їх звільнення; члени сім'ї особи, позбавленої особистої свободи внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (до звільнення такої особи, позбавленої особистої свободи);
- члени сімей загиблих (померлих) Захисників (Захисниць) України;
- особи з інвалідністю (разом із членами їх сімей) та сім'ї, у складі яких є дитина/діти з інвалідністю;
- багатодітні сім'ї, сім'ї з дітьми до трьох років;
- дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї тощо.

Як впливає з відповідних норм, особа / родина ВПО з Маріуполя, яка не підпадає під такі додаткові критерії (наприклад, звичайна родина з дитиною

старше трьох років або пенсіонери, які не мають інвалідності та не потребують постійного стороннього догляду) не можуть претендувати на отримання відповідного житла в оренду.

З іншого боку, передбачається можливість отримання орендного житла для ВПО з тимчасово окупованих територій, що до переміщення фактично проживали / перебували на території Маріупольської міської територіальної громади, брали участь у заходах з оборони м. Маріуполя під час збройної агресії Російської Федерації та/або були позбавлені особистої свободи внаслідок цієї агресії, та члени їхніх сімей, які одночасно відповідають зазначеним вище критеріям щодо браку придатного для проживання житла та рішень про надання таким особам компенсації за знищення / пошкодження житла внаслідок збройної агресії.

Дещо відступаючи від теми отримання муніципального (соціального) орендного житла, слід зазначити, що умови цього експериментального проєкту щодо отримання пільгових іпотечних кредитів є ще складнішими.

У цьому випадку позичальниками можуть стати ВПО, які до переміщення мали зареєстроване / задеклароване місце проживання на території Маріупольської міської територіальної громади, або особи, які є ВПО з тимчасово окупованих територій, що до переміщення фактично проживали або перебували на території Маріупольської міської територіальної громади, брали участь у заходах з оборони м. Маріуполя під час збройної агресії Російської Федерації проти України та були позбавлені особистої свободи внаслідок цієї агресії та відповідають зазначеним вище вимогам щодо відсутності у власності особи житлового приміщення, неотримання компенсації, а також належності до однієї з зазначених вище категорій осіб, як-от: члени сімей загиблих (померлих) Захисників (Захисниць) України, особи з інвалідністю (разом із членами їх сімей), багатодітні сім'ї, сім'ї з дітьми до трьох років, дитячі будинки сімейного типу та прийомні сім'ї тощо. Щобільше, позичальники також мають відповідати додатковим вимогам щодо їх платоспроможності. Таким чином, в сукупності ці вимоги призводять до того, що коло осіб, які потенційно можуть скористатися інструментом пільгового іпотечного кредитування, є надзвичайно обмеженим. Відповідні положення вимагають додаткового виправлення та доопрацювання задля розширення доступу населення до житлових рішень, запропонованих постановою № 814.

Водночас, як зазначає Урядовий портал, попри зазначені обмеження, відповідний проєкт передбачає зведення 10 житлових будинків на Київщині, що має забезпечити житлом понад 1 500 маріупольців.